

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

**Vliv pandemie COVID-19 na vybraná odvětví
národního hospodářství**

Filip Weiss

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Filip Weiss

Ekonomika a management

Název práce

Vliv pandemie COVID-19 na vybraná odvětví národního hospodářství

Název anglicky

The impact of the COVID-19 pandemic on specific sectors of the national economy

Cíle práce

Hlavním cílem práce je prostřednictvím vybraných nástrojů finanční analýzy zaznamenat ekonomické důsledky pandemie covid-19 na určité sekce z oblasti národního hospodářství. Z patřičných údajů bude následně vytvořena komparace s hodnotami z minulých let. To vše bude zaznamenáno graficky popřípadě do tabulek.

Metodika

Bakalářská práce se bude skládat ze dvou základních částí, teoretické a praktické.

V teoretické části bude zmíněn vývoj pandemie od historie po současnost. Dále budou popsána vybraná odvětví národního hospodářství, to vše bude zaznamenáno na základě patřičných literárních zdrojů. Následně v teoretické části budou popsány nástroje finanční analýzy, z nichž některé budou použity v praktické části. V praktické části budou kvantifikovány finanční ukazatele vybraných podniků z různých odvětví národního hospodářství a následně bude zkoumána jejich reakce na pandemii covid-19. Z patřičných údajů a hodnot prostřednictvím tokové analýzy bude vytvořena komparace s hodnotami z předchozích let.

Doporučený rozsah práce

50-70

Klíčová slova

Covid-19, národní hospodářství, odvětví, pandemie, finanční analýza

Doporučené zdroje informací

CÍLEK, Václav. Doba koronavirová. Praha: Zeď, 2020. ISBN 978-80-907674-4-7.

HAYNES, Steven. Pandemic and World Economy: Learn about the Novel Viral Outbreak, how to Survive it, and its Effects on Global Economy. 2020. ISBN 979-8630052872.

HELLER, Vojtěch. Pandemie od starověku po současnost. Praha: Petrklíč, 2020. ISBN 978-80-7229-810-5.

KLAUS, Václav. Ekonomické aspekty koronakrizy. Praha: Institut Václava Klause, 2020. ISBN 978-80-7542-063-3.

RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 6. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2028-4.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavlína Hálová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 28. 8. 2021

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 17. 02. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Vliv pandemie COVID-19 na vybraná odvětví národního hospodářství" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2022

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Pavlíně Hálové, Ph.D. za odborné vedení této bakalářské práce, za odborné rady i věcné připomínky a vstřícný přístup.

Vliv pandemie COVID-19 na vybraná odvětví národního hospodářství

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou pandemie covid-19 a jejím vlivem na konkrétní odvětví národního hospodářství. Hlavním cílem této práce bylo prostřednictvím vybraných nástrojů finanční analýzy dle dostupných zdrojů a publikací zaznamenat důsledky pandemie právě na určité sekce národního hospodářství. Bakalářská práce se bude skládat ze dvou základních částí, teoretické a praktické. V části první, teoretické, je definována historie a její minulé i současné zkušenosti s pandemií. Dále jsou zde charakterizovány patřičné nástroje finanční analýzy a také finanční analýza samotná. Je zde zmíněno národní hospodářství a jeho členění. V neposlední řadě jsou zde zmiňovány dopady pandemie na světovou i českou ekonomiku. Právě jednotlivé sekce národního hospodářství nám dále pomohou pro vypracování praktické části. Dle veřejně dostupných dat z patřičně ověřených zdrojů, vědeckých článků a poskytnutých informací českého statistického úřadu i ministerstva obchodu zde byly zaznamenány hodnoty tržby průmyslu mezi jednotlivými lety a dále byly vybrány ke komparaci určité sekce dle normy klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE). Dle dostupných dat a zjištěných informací byl zpracován závěr. Lze konstatovat, že prokazatelně nejvíce zasaženými oblastmi byla oblast zpracovatelského průmyslu, cestovního ruchu a pohostinství a stravování. Pandemie covid-19 naopak měla nejméně negativní vliv na odvětví informační a komunikační činnosti a oblast videoherního průmyslu.

Klíčová slova: Covid-19, národní hospodářství, odvětví, pandemie, finanční analýza

The impact of the COVID-19 pandemic on specific sectors of the national economy

Abstract

The bachelor thesis deals with the problematic of the covid-19 pandemic and its impact on specific sectors of the Czech national economy. The main goal of this thesis is, indeed, to record the consequences of the pandemic on certain sectors of the national economy through specific, carefully selected tools of financial analysis. The bachelor thesis consists of two key parts, theoretical and practical. The first pillar, theoretical, defines the history and its various experiences with pandemic. Furthermore, the appropriate tools of financial analysis are characterized here, as well as the financial analysis itself. The national economy and its division are mentioned here. Last but not least, the consequences of the pandemic on the world and Czech economies are mentioned here. It is the individual sections of the national economy that will further help us to develop the practical part. According to publicly available data from appropriately verified sources, scientific articles and information provided by the Czech Statistical Office and the Ministry of Trade, industrial sales values between years were recorded and selected to compare certain sections according to the classification of economic activities (CZ-NACE). According to the available data and the obtained information, a conclusion was drawn. It can be stated that demonstrably the most affected areas were the areas of manufacturing, tourism and hospitality and catering. The covid-19 pandemic, on the other hand, has a negative impact on the information and communication industry and the video game industry.

Keywords: Covid-19, national economy, industry, pandemic, financial analysis

Obsah

1 Úvod	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce.....	13
2.2 Metodika.....	13
3 Teoretická východiska	18
3.1 Definice pandemie a epidemie.....	18
3.2 Historie pandemií.....	18
3.3 Ekonomika po vypuknutí pandemie.....	19
3.4 Národní hospodářství ČR a jeho struktura	22
3.4.1 Členění národního hospodářství	22
3.4.2 Klasifikace CZ-NACE	22
3.5 Průmysl.....	24
3.6 Dopady pandemie na světovou a tuzemskou ekonomiku.....	25
3.6.1 Dopady pandemie koronaviru na cestovní ruch v ČR.....	26
3.6.2 Dopady pandemie koronaviru na chemický průmysl.....	26
3.6.3 Dopady pandemie koronaviru na automobilový průmysl	27
3.6.4 Dopady pandemie koronaviru na stavby a stavební práce	29
3.6.5 Dopady pandemie koronaviru na gastronomický průmysl.....	30
3.6.6 Dopady pandemie koronaviru na české zemědělství	32
3.6.7 Dopady pandemie koronaviru na informační a komunikační činnosti	34
Videoherní průmysl.....	35
4 Výsledky a diskuse	36
4.1 Průmyslová produkce.....	36
4.1.1 Rushin index ekonomické aktivity.....	37
4.1.2 Index průmyslové produkce	38
4.1.3 Index z průmyslové činnosti.....	38
4.2 Vývoj tržeb průmyslu.....	39
4.2.1 Vývoj tržeb elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	42
4.2.2 Vývoj tržeb zemědělství	44
4.2.3 Vývoj tržeb v oblasti stavebnictví.....	46
4.2.4 Vývoj tržeb ve zpracovatelském průmyslu	50
4.2.5 Vývoj tržeb v informační a komunikační činnosti.....	53
4.2.6 Ubytování stravování a pohostinství.....	55
4.2.7 Činnosti cestovních agentur a kanceláří	57
4.2.8 Souhrn běžných likvidit.....	59
4.2.9 Souhrn rentabilit.....	60

5 Zhodnocení výsledků	61
6 Závěr	64
7 Seznam použitých zdrojů	65

Seznam grafů

Graf 1 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE 2020 (%)	24
Graf 2 Výroba osobních vozidel ČR (2020/2019).....	28
Graf 3 Tržby v segmentu HORECA (pivo) v mil. Kč.	31
Graf 4 Propady počtu otevřených podniků (%).....	32
Graf 5 Účel používání internetu (%).....	34
Graf 6 Příjmy herních průmyslů v mld UDS.....	35
Graf 7 Tržby průmyslu mezi lety 2017-2019 (mil. Kč)	41
Graf 8 Likvidita – průmyslu (B+C+D+E).....	41
Graf 9 Rentabilita vlastního kapitálu – Průmysl (%).....	42
Graf 10 Vývoj tržeb výroby elektřiny, plynu, tepla atd. v (mil. Kč)	43
Graf 11 Likvidita – výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu...43	
Graf 12 Rentabilita vlastního kapitálu – výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla (%).....	44
Graf 13 Meziroční vývoj produkce – zemědělství v (mld. Kč).....	45
Graf 14 Likvidita – zemědělství, lesnictví a rybářství	45
Graf 15 Rentabilita vlastního kapitálu – zemědělství, lesnictví a rybářství (%)	46
Graf 16 Vývoj tržeb ve stavebnictví mezi lety 2017-2019 v (mil. Kč)	48
Graf 17 Index stavební produkce (%)	48
Graf 18 Likvidita – stavebnictví	49
Graf 19 Rentabilita vlastního kapitálu – stavebnictví (%)	50
Graf 20 Vývoj tržeb ve zpracovatelském průmyslu (mil. Kč)	52
Graf 21 Likvidita – zpracovatelský průmysl	52
Graf 22 Rentabilita vlastního kapitálu – zpracovatelský průmysl (%)	53
Graf 23 vývoj tržeb informační a komunikační činnosti (mil. Kč)	54
Graf 24 Likvidita – informační a komunikační činnosti	54
Graf 25 Rentabilita vlastního kapitálu – informační a komunikační činnosti (%).....	55
Graf 26 Vývoj tržeb ubytování a stravování (mil. Kč)	55
Graf 27 Likvidita – ubytování stravování a pohostinství.....	56
Graf 28 rentabilita vlastního kapitálu – ubytování stravování a pohostinství (%)	56

Graf 29 komparace celkové spotřeby v (mld Kč.)	57
Graf 30 Meziroční vývoj návštěvnosti	58
Graf 31 Likvidita – činnost cestovních agentur a kanceláří	58
Graf 32 Rentabilita vlastního kapitálu – činnosti cestovních agentur a kanceláří (%)	59
Graf 33 Souhrn běžných likvidit	59
Graf 34 Rentabilita vlastního kapitálu – komparace (%)	60

Seznam obrázků

Obrázek 1 Geometrický průměr	17
Obrázek 2 Graf indexu neomezeného provozu = 100	20
Obrázek 3 Ekonomický pokles HDP ve druhém čtvrtletí 2020	25
Obrázek 4 Stavební produkce v mezinárodním srovnání ve 3. Q 2021	30
Obrázek 5 Průmyslová produkce: průmysl celkem (změna v %)	37
Obrázek 6 Rushin index ekonomické aktivity	37
Obrázek 7 Index průmyslové produkce	38
Obrázek 8 Tržby z průmyslové činnosti	39
Obrázek 9 Vývoj průmyslové produkce a nových průmyslových zakázek	40
Obrázek 10 Stavební produkce v mezinárodním srovnání ve 3. Q 2021	47
Obrázek 11 Vývoj tržeb z průmyslové činnosti	50
Obrázek 12 Vývoj zakázek a tržeb za vybrané oddíly CZ-NACE zpracovatelského průmyslu (%)	51

Seznam tabulek

Tabulka 1 Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE	23
---	----

1 Úvod

Život s pandemií a následnou krizí by si před pár lety nikdo nedovedl ani představit. A právě krize, za které vyvstává na povrch řada nezodpovězených otázek: „Je ekonomika důležitější než zdraví? Je tato krize pro lidstvo šancí? Může přinést něco pozitivního.“ Poukazuje spíše a především na křehkost naší civilizace a nejistotu zítřků.

Ke konci roku 2019 zaznamenala Světová zdravotnická organizace v Číně výskyt virového onemocnění SARS-CoV-2 (WHO, 2020). Bylo jen otázkou času, kdy se virus vlivem globalizace rozšíří do dalších zemí. Již v minulosti bylo zaznamenáno několik pandemií. Byly to nemoci, které zapříčinily úmrtí stovek statisíců lidí. Nemoci, které naprosto změnilly lidské i ekonomické hodnoty. Pro většinu zemí to znamenalo naprosté zastavení hospodářského života.

Proto se práce bude věnovat problematice, která je zaměřena na situaci spojenou s COVID-19 a konkrétně, s jakou intenzitou koronavirus ovlivnil ekonomiku vybraných sekcí národního hospodářství.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části. V části první, teoretické části je definována historie a její minulé i současné zkušenosti s pandemií, která naprosto změnila chod ekonomiky a ovlivnila nejen celá odvětví průmyslu, ale i každého z nás a přispěla tak ke zhoršení ekonomické situace v celém světě. Dále jsou v teoretické části charakterizovány sekce dle normy klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) z portálu ministerstva průmyslu a obchodu a také patřičné nástroje finanční analýzy, které nám poslouží k vypracování výzkumu v praktické části. A právě jednotlivá odvětví národního hospodářství, jsou dále rozebírána podrobněji. Práce se věnuje také historii, vývoji a srovnání jednotlivých dat z různých odvětví. V neposlední řadě jsou zde popsány vybrané analýzy, které jsou uplatněny v praktické části.

Druhá, praktická část bakalářské práce vychází z teoretických poznatků první části práce. V praktické části, bylo vybráno ke komparaci několik sekcí národního hospodářství napříč celým odvětvím. Na základě dostupných dat z patřičných zdrojů bude provedeno srovnání s hodnotami z minulých let. Dle výsledku výzkumu a všech zjištěných informací bude vypracován závěr.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je zaznamenat, jak ovlivnila pandemie covid-19 národní hospodářství. Bude vytvořena komparace vybraných ukazatelů finanční analýzy v jednotlivých odvětvích na agregované úrovni národního hospodářství. Z určitých odvětví budou vybrány a dohledány určité ukazatele (tržby, rentabilita, likvidita). Následně z přírodních údajů bude vytvořena komparace s hodnotami z minulých let. Cíl této práce byl vybrán z důvodu aktuálnosti této problematiky, neboť pandemie koronaviru ovlivnila nejen celé národní hospodářství, ale i každého z nás a přispěla ke zhoršení ekonomické situace v celém světě.

2.2 Metodika

Bakalářská práce se bude skládat ze dvou základních částí, teoretické a praktické. V teoretické části bude zmíněn vývoj pandemie od historie po současnost. Dále budou popsána vybraná odvětví národního hospodářství, to vše bude zaznamenáno na základě dostupných literárních zdrojů. Následně v teoretické části budou popsány postupy vybraných finančních analýz, které poslouží ke zpracování praktické části.

Pro praktickou část práce byla zvolena metoda komparace pomocí vybraných ukazatelů finanční analýzy, a také indexní analýza a určení průměrného tempa růstu. Vše bude zaznamenáno pomocí grafických metod.

Komparativní metoda nebo také srovnávací metoda je využitelná v mnoha oblastech. Je založena na komparaci (porovnání) na základě vstupních dat, analýzy textu, výzkumu. K této komparaci byly vybrány určité sekce národního hospodářství dle normy klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE). Konkrétně se jedná o zemědělství, zpracovatelský průmysl, energetický průmysl, stavby a stavební práce, informační a komunikační činnost, ubytování, stravování a pohostinství, cestovní průmysl a celkové tržby průmyslu. Je zde věnován především důraz na ekonomický dopad pandemie na vybrané sektory. Abychom všechny tyto metody mohli použít v praktické části, je potřeba si je nejdříve definovat.

Finanční analýzu lze definovat hned několika způsoby. Finanční analýza pracuje s ukazateli, kterými jsou buď položky účetních výkazů a údaje z dalších zdrojů, nebo čísla, která jsou z nich odvozená. Je nutné si ještě uvědomit, že u finančních analýz, jak již bylo

řečeno, sehrává nejdůležitější roli časové hledisko. Je proto důležité rozlišování stavových a tokových veličin. Stavové veličiny jsou veličiny, které se vztahují k určitému časovému okamžiku (data a rozvahy), tokové veličiny se pak vztahují k určitému časovému intervalu (Růčková 2008).

Finanční analýza se používá ke komplexnímu zhodnocení finanční situace podniku, a pro podnik představuje určitý typ zpětné vazby, která napomáhá dojít k zjištění, zda byl podnik v minulosti úspěšný. Určuje také, jaká je aktuální finanční stabilita podniku, kterou lze hodnotit na základě skutečnosti, zda je podnik schopen dlouhodobě vytvářet zisk v rámci výsledku hospodaření (Knápková, 2017).

Finanční metoda může být také metodou hodnocení finančního hospodaření podniku při které se získaná data třídí, agregují, poměřují mezi sebou navzájem, kvantifikují se vztahy mezi nimi, hledají kauzální souvislosti mezi daty a určuje se jejich vývoj (Sedláček 2007).

Základní význam finanční analýzy autoři zachovali neměnný, ale každý autor nachází důležitost analýzy v jiném spektru.

Jak již bylo zmíněno, na finanční analýzu lze z časového hlediska nahlížet ze dvou různých úhlů pohledu– z pohledu minulosti (ex post) a v rovině týkající se určení budoucího vývoje podniku (ex ante). Ex post poskytuje data za celou dobu fungování podniku, přičemž by mělo být následně pro podnik snadné vyhodnotit, zda dosáhl svých cílů, a zda jeho aktuální pozice na trhu odpovídá jeho požadavkům. Ex ante, v podobě finančního plánování, zkoumá různé možnosti pro další vývoj podniku a je nástrojem finančního řízení (Růčková, 2019).

Proto pro praktickou část práce bude čerpáno z metody elementární analýzy a tokových ukazatelů. Typickým tokovým ukazatelem je zisk, který představuje rozdíl mezi výnosy a náklady. Nefinanční ukazatele jsou nezbytnou součástí analýzy, přičemž se u nich nevychází z údajů získaných ze základních účetních výkazů, ale spíše z údajů vnitropodnikového účetnictví a evidence. Do této kategorie se řadí počet zaměstnanců, množství výrobků či zásob v naturálních jednotkách, spotřebu energie, produktivitu práce apod. Nefinanční ukazatele pomáhají zpřesňovat ukazatele finanční (Růčková, 2008).

Pomocí těchto analýz budou zkoumány vybrané sekce národního hospodářství. Dle zjištěných hodnot, bude provedeno srovnání s hodnotami z minulých let. Na základě všech zjištěných informací bude zpracován závěr.

Ukazatele rentability

Tyto ukazatele jsou občas uvedeny pod pojmem ukazatele návratnosti nebo ukazatele výnosnosti. Anglickým výrazem pro ukazatele rentability je profitability ratios. Vyjadřují poměr mezi dosaženým ziskem a prostředky, které musely být vynaloženy k dosažení těchto zisků. Ukazatelů rentability je poměrně velké množství. Liší se zejména druhem použitých prostředků (Růčková, 2008, Sedláček 2011). Těmi mohou být:

- vlastní kapitál
- vložený kapitál
- dlouhodobé zdroje
- celková vložená aktiva

Dále pak mohou být ukazatele rentability:

- rentability tržeb
- nákladovosti
- ziskového rozpětí

Rentabilita celkových vložených aktiv představuje hlavní prvek rentability. U tohoto ukazatele dochází k poměrování zisku a celkových vložených aktiv, která byla investována do podnikání. Nebere se ohled na původ těchto aktiv. Ukazatel má za úkol zobrazit efektivní využívání majetku podnikem.

Pro investory je klíčovým ukazatelem rentabilita vlastního kapitálu počítaná jako: $ROE = \text{Čistý zisk (nebo ztráta)} / \text{vlastní kapitál}$, kde ROE je Return on Equity. Úkolem tohoto ukazatele je měřit množství připadajícího zisku na jednu investovanou jednotku. Vlastní kapitál se zde skládá ze základního kapitálu a ostatních složek, kterými jsou například určité fondy, emisní ážio, výsledek hospodaření běžného a minulého (Kislingerová a kol. 2010).

Analýza ukazatelů likvidity

Jednou ze základních podmínek úspěšného podniku na trhu je trvalá platební schopnost. Finanční situaci podniku, zejména jeho platební schopnost, hospodářskou a finanční stabilitu se zjišťuje při rozboru rozvahy právě pomocí poměrových ukazatelů likvidity. Aby byla účetní jednotka solventní musí mít určitou část svých aktiv ve vysoce

likvidní formě, která je rychle přeměnitelná na peníze. Likvidita má protikladný vztah k rentabilitě účetní jednotky, čím má účetní jednotka velký podíl vysoce likvidního majetku, tím dosahuje obvykle nižší rentability (Máče, 2006).

Likvidnost = rychlost transformace majetku v hotové peníze

Likvidita = momentální schopnost uhradit splatné závazky. Likvidita je kritériem krátkodobé nebo okamžité solventnosti

Solventnost = schopnost podniku získat prostředky na úhradu svých závazků. Vyjadřuje relativní přebytek hodnoty aktiv na hodnotou závazků (Rejnuš, 2014).

Ukazatel běžné likvidity

Vyjadřuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku, respektive kolika korunami oběžných aktiv je kryta jedna koruna krátkodobých závazků. Běžná likvidita je označována taky jako likvidita 3. stupně. Hodnota ukazatele by měla být v intervalu 1,5 – 2,5 (Kubíčková, Jindřichovská, 2015).

Ukazatel pohotové likvidity

Je měřítkem okamžité solventnosti. Bere se v úvahu strukturu oběžných aktiv z hlediska likvidity. Poměřuje jen pohotová oběžná aktiva ke krátkodobým závazkům. Pohotová likvidita je označována taky jako likvidita 2. stupně. Hodnota tohoto ukazatele by měla být v intervalu 1,0 – 1,5 (Kubíčková, Jindřichovská, 2015).

Ukazatel hotovostní (peněžní) likvidity

Hotovostní (peněžní, okamžitá) likvidita je označována taky jako likvidita 1. stupně. Vysoký stav krátkodobého majetku, zejména hotovosti naznačuje neefektivní cash management. Doporučené hodnoty hotovostní likvidity jsou v rozmezí 0,2 – 0,7. Hodnoty blízko vyšší hranice intervalu, tj. 1,0 jsou však mezní (Kubíčková, Jindřichovská, 2015). Podle Růčkové je doporučená hodnota mezi 0,2 – 0,4. V ostatních hodnotách se jinak autorky shodují.

Index průmyslové produkce

Při výpočtu ukazatele se z větší části vychází z tržeb za vlastní výrobky a služby přeceněných do stálých cen, v případě vybraných odvětví charakterizují vývoj odvětví fyzické objemy produkce výrobních reprezentantů. Index je primárně počítán jako měsíční bazický index, v současné době k průměrnému měsíci roku 2015, a to na úrovni dvouciferného oddílu CZ-NACE. Při agregaci na vyšší úroveň se využívají váhy odvozené ze struktury přidané hodnoty v bazickém roce (agregace na úroveň sekcí, hlavních průmyslových seskupení a na průmysl celkem). Od bazických indexů jsou dále odvozeny indexy meziroční a případné kumulace v čase (čtvrtletní, pololetní, roční kumulace). V souladu s předpisy Eurostatu index průmyslové produkce pokrývá sekce CZ-NACE B, C, D (cnb.cz, 2021).

Geometrický průměr

Geometrický průměr, najde uplatnění u tzv. přírůstkových či růstových veličin. Ty se často používají v národohospodářství, například potřebujeme zjistit průměrné tempo růstu za nějaké období.

Obrázek 1 Geometrický průměr

$$\bar{X}_G = \sqrt[n]{x_1 \cdot x_2 \cdot \dots \cdot x_n} = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n x_i}$$

Zdroj: 1 Souček, 2006

Geometrický průměr se vypočítá jako, všechny hodnoty (jejichž počet je n) mezi sebou vynásobí a z výsledného součinu se udělá n-tá odmocnina – viz první vzorec. Podmínkou je, že hodnoty jsou nezáporné (odmocnina ze záporného čísla není definována). Druhý vzorec pro geometrický průměr vyjadřuje naprosto totéž, je to jen zkrácený zápis. Velké řecké písmeno Π (pí) se používá pro součin všech hodnot, podobně jako se velká Σ (sigma) používá pro součet všech hodnot. A pokud něco umocníme na $(1/n)$, tak je to stejné jako provést n-tou odmocninu (Souček, 2006).

3 Teoretická východiska

3.1 Definice pandemie a epidemie

Pandemie provázejí lidstvo již odnepaměti a vždy za sebou zanechaly hluboké sociální i ekonomické dopady. Pro většinu společnosti byl pojem pandemie donedávna pouhou historickou událostí, či jen problémem v rozvojových zemích. V dnešní svět zná pojem pandemie takřka každý (Vláda ČR, Pandemický plán, 2010).

Epidemie je neobvykle vysoký výskyt infekčního onemocnění (nákazy) osob na omezeném území během definovaného časového úseku.

Pandemie je epidemie velkého rozsahu zasahující celé kontinenty. Jedná se tedy o výskyt onemocnění s vysokou incidencí na velkém území (kontinent) za určité časové období. Podle definice WHO je pak pandemie chřipky charakterizována šířením pandemického viru v komunitách v alespoň 2 zemích jednoho WHO regionu a alespoň v jedné zemi z dalšího WHO regionu (Vláda ČR, Pandemický plán, 2010).

3.2 Historie pandemií

První známá pandemie byla zaznamenána v 6. století, označovala se jako Justiniánský mor a padla mu za oběť polovina obyvatel Evropy, uvádí se počet až 100 milionů mrtvých. Ve 14. století zemi zasáhla Černá smrt, jak se infekční nemoc označovala, přišla z Číny a rychle se rozšířila po celé Evropě. Globálně se tak populace snížila téměř o čtvrtinu. Třetí vlna morové pandemie proběhla v 19. století, avšak následky nebyly tak drastické jako v předchozích vlnách a to díky rozvinuté výstavbě kanalizací. Další rozšířenou infekcí byl tyfus.

V průběhu 19. století se cholera výrazně rozšířila do celého světa z části delty řeky Gangy v Indii. Cholera se vyskytuje především v Asii, Africe, jižní Americe a v dalších částech světa. Pandemie cholery zabila již miliony lidí. Odhaduje se, že přibližně z 3 až 5 milionů nakažených podlehnou nemoci kolem 100 000 lidí každý rok.

Ebola se v současnosti řadí mezi nejnebezpečnější infekční onemocnění na světě. Je tak nakažlivá, že úmrtí končí až 90 % nemocných. Poprvé byla nemoc objevena v roce 1976 v Africe.

Během 20. a 21. století zasáhlo svět hned několik pandemií, které měly za následek smrt desítek milionů osob a rozvrácená hospodářství postižených států. Jednou z

nejděsivějších se stala pandemie Španělské chřipky, která propukla před koncem první světové války a vyžádala si přes 40 milionů obětí. Kritickým faktorem zde nebyla pouze tehdejší neznalost antibiotik, ale zároveň pozdní detekce viru a nepřipravenost zdravotnických zařízení.

Asijská chřipka 1957 až 1958. I zde se jedná o katastrofický scénář, neboť počet obětí přesáhl 20 milionů. Zlom nastal díky pokroku medicíny v očkování, kdy se virus podařilo omezit.

Deset let poté se v Hongkongu objevuje virus A/H3N2 geneticky příbuzný asijské chřipce a zanechá za sebou přibližně 1 milion mrtvých. Počet obětí byl výrazně nižší hlavně díky protilátkám, které si v sobě lidé z předchozích pandemií vytvořili. V roce 2009 je však v Mexiku nahlášen nový typ chřipkového viru. Virus známý pod pojmem prasečí chřipka způsobil smrt téměř 100 000 lidí a dodnes se ho nepodařilo vymýt (Heller, 2020).

Na začátku prosince roku 2019 byly v čínské provincii Hubei zaznamenány první případy nové virové nákazy. Jeho genetická struktura byla popsána ihned, jeho původ však není zcela jasný dodnes (Cílek, 2020). Podle Haynese se odborníci domnívají, že byl virus přenesen na člověka ze zvířat prodávaných na trhu s mořskými plody ve městě Wu-chan (Haynese, 2020). Konkrétně by se mělo jednat o netopýry, mezi kterými většina koronaviřů cirkuluje. Vlivem globalizace se nemoc rychle rozšířila do sousedních zemí stejně jako do ostatních kontinentů. Důsledkem této bezprecedentní situace byla pozastavena veškerá ekonomika (szu.cz, 2019).

Označení koronavirus se používá pro jakýkoliv virus, patřící do podčeledi Coronaviridea. Jde o souhrnné označení pro čtyři čeledi virů, které způsobují onemocnění u zvířat a lidí s různým stupněm závažnosti (vláda.cz, 2020).

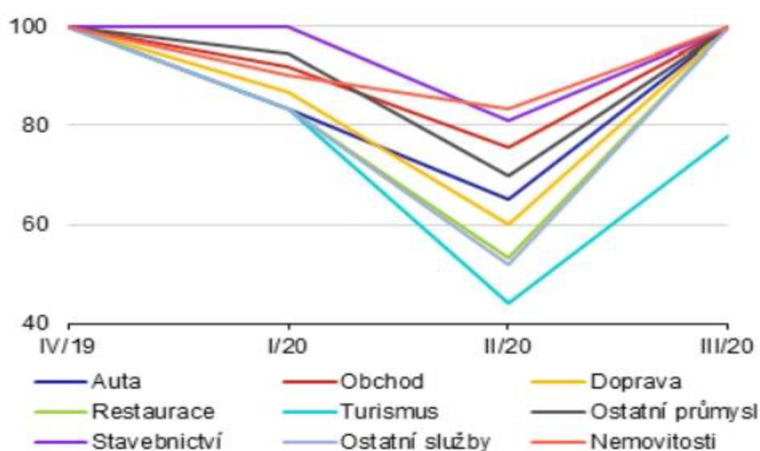
3.3 Ekonomika po vypuknutí pandemie

Koronavirová krize, která zasáhla celý svět včetně naší země, je zásadním fenoménem nejen z hlediska medicínského nebo epidemiologického, ale je faktorem, který mění a zejména změnil i poměry společenské a hospodářské, a to na velmi dlouhou dobu. Změní je nikoliv proto, že by tato epidemie představovala zdravotní ohrožení současného lidstva. Změna přichází a přijde především kvůli dopadům obrany před pandemií na hospodářský život jednotlivých zemí, na mezinárodní pohyb zboží, lidí a kapitálu, na dopravní spojení atd. (Klaus, 2020).

Hlavní restriktivní nařízení vlády, na základě nově vzniklé pandemické situace, se týkají zejména března 2020. Od 12. 3. v České republice začal platit nouzový stav, v němž bylo například vyhlášeno úplné uzavření hranic a zákaz vycestování z tuzemska. Byl také zakázán volný pohyb osob, pořádání kulturních či sportovních akcí a došlo i k uzavření pohostinských a ubytovacích služeb, což následně vedlo k obrovskému ekonomickému propadu (Machová, 2020).

Na firemní úrovni bylo rozhodnuto o dočasném pozastavení či výrazném omezení výroby v českém automobilovém průmyslu i v dalších průmyslových odvětvích. Přijatá opatření se celkově dotkla zhruba dvou pětin české ekonomiky a způsobila pokles celkové ekonomické aktivity již v prvním, ale především pak ve druhém čtvrtletí roku 2020. Propad produkce nastane zejména ve službách a průmyslu (cnb.cz, 2020). Což je následně patrné z grafu indexu neomezeného provozu, který zaznamenává největší propad ve druhém kvartálu.

Obrázek 2 Graf indexu neomezeného provozu = 100

Zdroj: 2 cnb.cz

Poznámka: Návrat na hodnotu 100 ve třetím čtvrtletí 2020 neznamena dosažení předkoronavirové úrovně produkce, nýbrž návrat do vládními a podnikovými karanténními opatřeními neomezeného provozu (cnb.cz, 2020).

Je potřeba si uvědomit, že ekonomický kolaps řady firem i celých oborů a odvětví může být stejně nebezpečný pro zdraví lidí jako virus samotný. Za největší riziko se považuje dlouhodobý útlum ekonomiky. Proto je nezbytně nutnou součástí udržet chod našeho hospodářství a minimalizovat nezbytně vznikající škody a ztráty.

Důsledkem pandemie vznikne obří nejistota na straně poptávky. Neočekává se tak odvážné investování, bude to opatrné připravování si finančních prostředků na horší časy, nikoliv výrazné utrácení, bude to odkládání spotřeby a investic (Klaus, 2020).

Již dnes jsou zcela zřetelné obrysy velmi hlubokého poklesu hospodářské aktivity, který bude mít silný střednědobý a nezanedbatelný dlouhodobý dopad na ekonomiku jako celek, na jednotlivá odvětví i konkrétní firmy, na neekonomickou sféru, na bezprostřední životní osudy statisíců a milionů lidí (Klaus, 2020).

Po několikaleté velmi úspěšné růstové fázi, kdy české průmyslové firmy měly často převis zakázek nad svými kapacitami, nestíhaly plnit zakázky včas nebo nemohly přijímat zakázky nové, čeká český průmysl v tomto roce výrazný pokles.

Tržby průmyslových firem klesly v roce 2020 v průměru o 13,2 %. Propadu se obávaly zejména velké firmy (predikovaný pokles v průměru o 15,1 % přičemž 70 % výrobních společností zaznamenal pokles vyšší než 20 %). Malé a střední firmy odhadly propad svých tržeb o desetinu (11,7 %). Malé a střední firmy jsou na tom, pokud jde o vývoj tržeb, zdánlivě lépe než firmy velké, je však nutné vzít v úvahu jejich v průměru nižší rezervy a zajištění nasmlouvanými zakázkami. Problémy s cash-flow tak postihují v řadě případů mnohem více malé či střední podniky než velké korporace (ncp40.cz, 2020).

Český průmysl zaznamenal za měsíc duben 2020 historický meziroční pokles o 33,7 %, což je stále ještě nedoceňovanou katastrofou. Pro nejprůmyslovější ekonomiku celé Evropy to nemůže nemít ničivé důsledky. Ještě větší dopady se projeví v další specifické oblasti české ekonomiky (zejména Prahy a dalších turistických destinací), kterou je cestovní ruch (Klaus, 2020).

Dle Svazu průmyslu a dopravy české republiky průmysl v březnu 2021 meziročně vzrostl o 14,9 %. Za vysoký téměř 15% růst může mimo jiné i zmrazení a omezení výroby v loňském březnu. Je třeba zároveň dodat, že se celkový objem produkce v letošním březnu dokonce dostal nad úroveň před začátkem koronavirové krize. Průmyslové podniky tak potvrdily, že po loňském enormním poklesu dokázaly na krizi velmi dobře reagovat, a to i přes řadu omezení.

Vyšší letošní březnové hodnoty průmyslu by měly být vnímány i s ohledem na omezení a uzavření řady firem v loňském roce. Na druhou stranu, březnové výsledky produkce či tržeb se dokázaly dostat i přes složité období a mnohá omezení na vysoké úrovni. Jsou dokonce srovnatelné i s dlouhodobým předkrizovým vývojem (spcr.cz, 2021).

3.4 Národní hospodářství ČR a jeho struktura

Národní hospodářství představuje složitý systém všech hospodářských činností ve státě složený z mnoha prvků a jednotlivých vazeb mezi nimi, který se vytvořil za účelem produkce statků. Úroveň národního hospodářství je závislá na přírodním bohatství, politice státu, pracovních schopnostech obyvatelstva a na rozsahu a kvalitě kapitálu (Švarcová, 2011).

V národním hospodářství je řada ekonomických jednotek – subjektů. Tyto subjekty ekonomického rozhodování v něm sehrávají různé role: pracují a vyrábějí, nakupují a prodávají, najímají a pronajímají apod. Národní hospodářství se zabývá vzájemnými vztahy mezi ekonomickými subjekty a tím, jak rozhodování ekonomických subjektů ovlivňuje celkovou aktivitu národního hospodářství (Urban, 2006).

Ekonomické subjekty, které v národním hospodářství jako celku působí, lze rozdělit do tří kategorií:

- I. veřejný (vládní) sektor,
- II. II. podniky,
- III. III. spotřebitelé – domácnosti

3.4.1 Členění národního hospodářství

Pro členění národního hospodářství se využívá různých kritérií. Prvním způsobem klasifikace je členění do sektorů. Pojem sektor je používán k odlišení základních věcných druhů ekonomických činností či odvětví, která tyto činnosti provádějí. Základními sektory národního hospodářství jsou:

- primární sektor – prvovýroba (zemědělství, hornictví, lesnictví, rybolov)
- sekundární sektor – zpracovatelský průmysl (potravinářství, strojnictví)
- terciární sektor – odvětví služeb privátní povahy (obchodní, finanční služby)
- kvartérní sektor – odvětví služeb veřejné povahy (veřejná správa, justice, policie)
- kvintární sektor – odvětví služeb spojené s individuálními potřebami člověka (kultura, školství, sport)

3.4.2 Klasifikace CZ-NACE

Klasifikace CZ-NACE je povinná pro všechny členské státy Evropské unie a díky ní lze srovnávat data o činnostech v národních hospodářstvích.

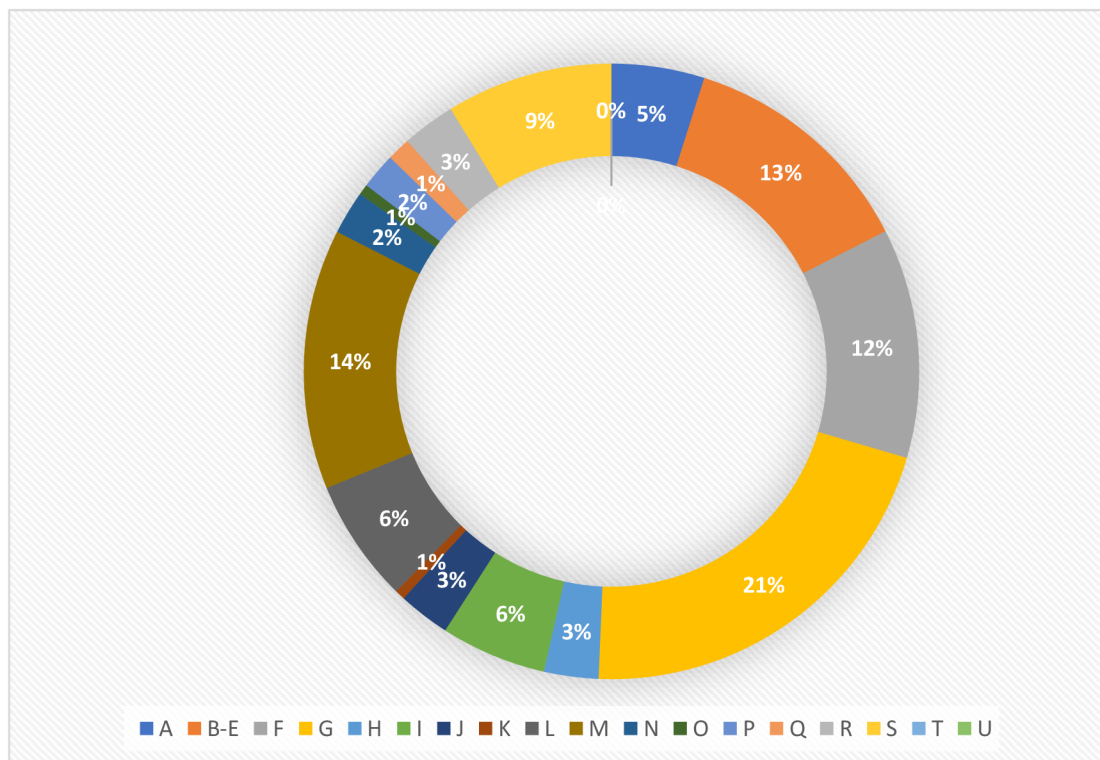
Oblasti ekonomických činností jsou v klasifikaci rozděleny tak, že každé statistické jednotce, která provozuje ekonomickou činnost, lze připojit kód NACE. Ekonomickou činnost je možné charakterizovat výrobou určitého výrobku, či poskytováním služby, spojenými s příslušnými vstupy, výstupy a výrobní procesy (onbusiness.cz, 2013).

Tabulka 1 Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE

Sekce	Klasifikace ekonomických činností	Ekonomické subjekty podle převažující činnosti
A	Zemědělství, lesnictví, rybářství	137 788
B-E	Těžba a dobývání	355 473
C	Zpracovatelský průmysl	X
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	X
E	Zásobování vodou	X
F	Stavebnictví	340 410
G	Velkoobchod a maloobchod	596 321
H	Doprava a skladování	80 747
I	Ubytování, stravování, pohostinství	156 712
J	Informační a komunikační činnosti	76 800
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	14 998
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	182 922
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	385 806
N	Administrativní a podpůrné činnosti	64 655
O	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	15 749
P	Vzdělávání	53 316
Q	Zdravotní a sociální péče	34 944
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	78 664
S	Ostatní činnosti	246 710

Zdroj: 3 vlastní zpracování

Graf 1 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE 2020 (%)

Zdroj: 4 vlastní zpracování

3.5 Průmysl

Průmysl obecně představuje velký konglomerát vertikálně i horizontálně členěných výrobních procesů, vztahů a vazeb, v němž se v neustálém pohybu a přeměně nalézají jak stránka zajištění potřebných surovin a materiálů, tak přípravných fází výroby, vlastní výroby, ale i technologií a organizace samotných výrobků i po výrobních fázích (tzn. propagace a marketingu, obchodu a servisu). Celý tento proces má ve všech dílčích fázích specifické nároky na zdroje a území a tím proto v různé míře působí na krajinu v dané oblasti (Kopačka, 2002).

Průmysl je nejvýznamnější výrobní odvětví. Zahrnuje těžbu a úpravu surovin a jejich zpracování na průmyslové výrobky. Podle úrovně průmyslu můžeme posuzovat vyspělost jednotlivých států. Mezi hlavní odvětví průmyslu v Česku patří průmysl chemický, strojírenský, potravinářský a hutnický. Další významná odvětví jsou průmysl energetický, stavební a spotřební. Průmysl je nositelem pokroku nejen ve výrobě, ale i v dopravě a službách. S rozvojem průmyslu je spojena globalizace a také stěhování lidí do měst (ncp40.cz, 2020).

3.6 Dopady pandemie na světovou a tuzemskou ekonomiku

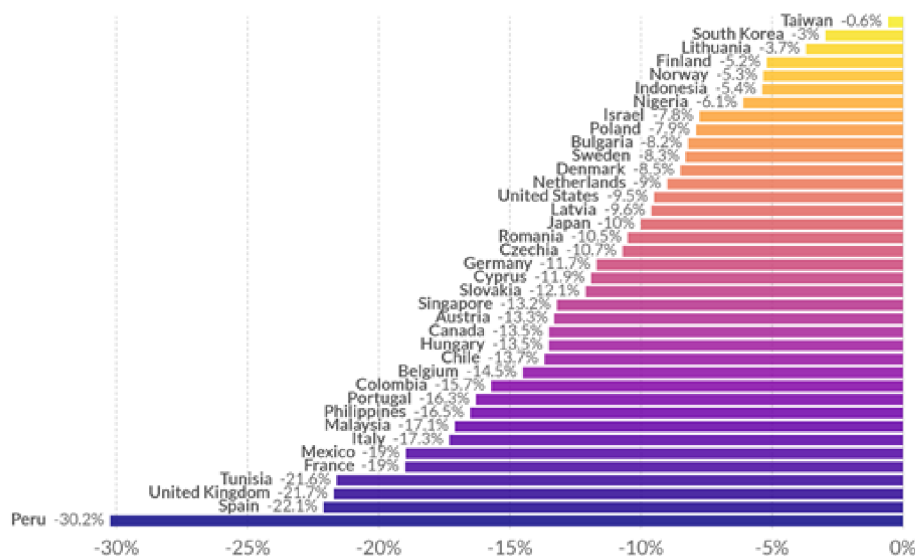
Světová ekonomika se letos podle analytiků propadne o 4,3 %. Negativní dopad pandemie Covid-19 je tak větší, než tomu bylo v případě globální finanční krize z let 2008 a 2009. Řada zemí navíc nyní čelí druhé vlně pandemie, kvůli které znovu dochází ke zpříšňování karanténních opatření. Firmy proto budou i v roce 2021 čelit propadu poptávky a zhoršené platební morálce. Rychleji bude přibývat také insolvenčí.

Letošní dopad pandemie na ekonomiku byl náhlý a výrazný. Především v Evropě, kde se vlády zemí snažily pomocí různých programů a příspěvků udržet ekonomiku v chodu. České firmy přesto podle průzkumu patří mezi nejvíce zasažené v Evropě. Nepříznivý dopad pandemie na tržby letos pocítily téměř dvě třetiny z nich, 47 % dotazovaných podniků se potýká i se zhoršením cash flow. Příčinou je především vysoká závislost tuzemské ekonomiky na exportu.

Pokračující vládní podpora bude pro mnoho podniků po celé Evropě klíčová i příští rok. Zásadně bude zasažen sektor cestovního ruchu a pohostinství. Kvůli recesi, v níž se eurozóna v důsledku pandemie ocitla, ale počítají s propadem poptávky i firmy v dalších odvětvích (mmspektrum.com, 2020).

Značný pokles ekonomiky je patrný z grafu: Ekonomický pokles ve druhém čtvrtletí 2020, procentní pokles HDP ve srovnání se stejným čtvrtletím v roce 2019 (upraven o inflaci). Tento graf ukazuje rozsah nedávného hospodářského poklesu ve 38 zemích, pro které jsou k dispozici nejnovější údaje o HDP. Vykresluje procentuální pokles HDP pozorovaný ve druhém čtvrtletí (duben–červen) roku 2020 ve srovnání se stejným obdobím minulého roku, upraveno o inflaci (ourworldindata.org, 2020).

Obrázek 3 Ekonomický pokles HDP ve druhém čtvrtletí 2020

Zdroj: 5 ec.europa.eu

Je patrné že, v některých zemích byl hospodářský pokles skutečně extrémně závažný: ve Španělsku, Velké Británii a Tunisku byl výkon ekonomiky ve druhém čtvrtletí o více než 20% menší než ve stejném období loňského roku. To je 4 až 5krát větší než jakýkoli jiný čtvrtletní pokles v těchto zemích. A v Peru byl meziroční pokles ještě větší, a to o 30 %.

V jiných zemích byl však ekonomický dopad mnohem mírnější. Na Tchaj – wanu byl HDP ve druhém čtvrtletí roku 2020 o méně než 1% nižší než ve stejném období roku 2019. Finsko, Litva a Jižní Korea zaznamenaly pokles HDP přibližně o 5 % nebo méně.

3.6.1 Dopady pandemie koronaviru na cestovní ruch v ČR

Nejvíce zasaženým sektorem v rámci této celosvětové pandemie je pravděpodobně sektor cestovního ruchu a také služeb, neboť činnosti související s těmito sektory byly na základě vládních nařízení dočasně pozastaveny a mnoho lidí, vzhledem k této skutečnosti, přišlo o svá zaměstnání (Kubátová, 2020).

Tento ekonomický propad je viditelný například i na ukazateli HDP, který v roce 2020 meziročně poklesl o 5,6 % (Český statistický úřad, 2021). Cestovní ruch patří mezi obory, které jsou aktuální situací zasaženy nejvíce. Výrazně více se situace dotkla cestovních kanceláří, které jsou z velké části závislé na ochotě a možnosti lidí cestovat do zahraničí. Od začátku března 2020 skončilo 69 provozoven cestovních kanceláří a 358 jich svoji činnost přerušilo (businessinfo.cz, 2021). Tržby poskytovatelů služeb se ve třetím čtvrtletí meziročně snížily reálně o 12 procent. Nejvýrazněji klesly v odvětvích spojených s cestovním ruchem. Tržby cestovních kanceláří a agentur se propadly o více než 80 procent (irozhlas.cz, 2020).

Dle statistik Českého statistického úřadu byla spotřeba z cestovního ruchu za rok 2019 rovna 300 mld. Kč. Největší příliv finančních prostředků do české ekonomiky nastal díky zahraničním turistům, kteří v roce 2019 v České republice utratili přibližně 124 mld. Spotřeba za rok 2020 oproti předešlému roku výrazně poklesla, a to o více než 50 %, konkrétně na hodnotu 139 mld Kč (Machová, 2020).

3.6.2 Dopady pandemie koronaviru na chemický průmysl

Vývoj evropského a českého chemického průmyslu v loňském roce ovlivnila pandemie koronaviru. Za zmínku stojí, že díky součinnosti Ministerstva průmyslu a

obchodu, Ministerstva zdravotnictví, Svazu chemického průmyslu ČR se podařilo zabezpečit legislativní rámec, který umožnil 33 výrobcům zajistit výrobu dezinfekce. Šlo zejména o dezinfekci na ruce známé pod obchodním názvem Anti-covid, která zabezpečila potřeby státu a posléze i obyvatel (schp.cz, 2020).

S pandemií souvisely i záležitosti zaměstnanosti a udržení provozu, problematika kritické infrastruktury a mimořádných opatření, která bylo potřeba přijímat a souvisí s nechemickou legislativou, kterou se řada chemických podniků musí zabývat.

V září minulého roku Svaz chemického průmyslu uspořádal konferenci, kde bylo zjištěno, že přímý dopad pandemie na chemický průmysl není tak katastrofální, jako na řadu jiných odvětví. Při porovnání období leden – listopad roku 2019 s rokem 2020 zaznamenal chemický průmysl v Evropě propad průměrně pro všechny členské země o 2,8 %. V listopadu 2020 ale už vykazoval o 1,5 % vyšší výkonost, než v listopadu 2019. Je nepochybné, že i přes pokračující pandemii se hospodářství obnovuje a dochází ke kompenzaci propadu poptávky (schp.cz, 2020).

Česká republika v roce 2020 zaregistrovala vyšší propad chemického průmyslu, než jaký byl průměr v EU. Podle Eurostatu došlo k poklesu o 5,9 % (Eurostat, 2020).

3.6.3 Dopady pandemie koronaviru na automobilový průmysl

Průmysl má za sebou několik velmi úspěšných let. Od roku 2014 nepřetržitě rostl až do roku 2018, kdy průmyslová výroba dosáhla úrovně o 24,3 % vyšší než v roce 2013. Současně je nepřehlédnutelné, že růst průmyslu loni postupně zpomaloval a za celý rok 2019 vykázal prakticky stagnaci (-0,2 %) (Eurostat, 2020).

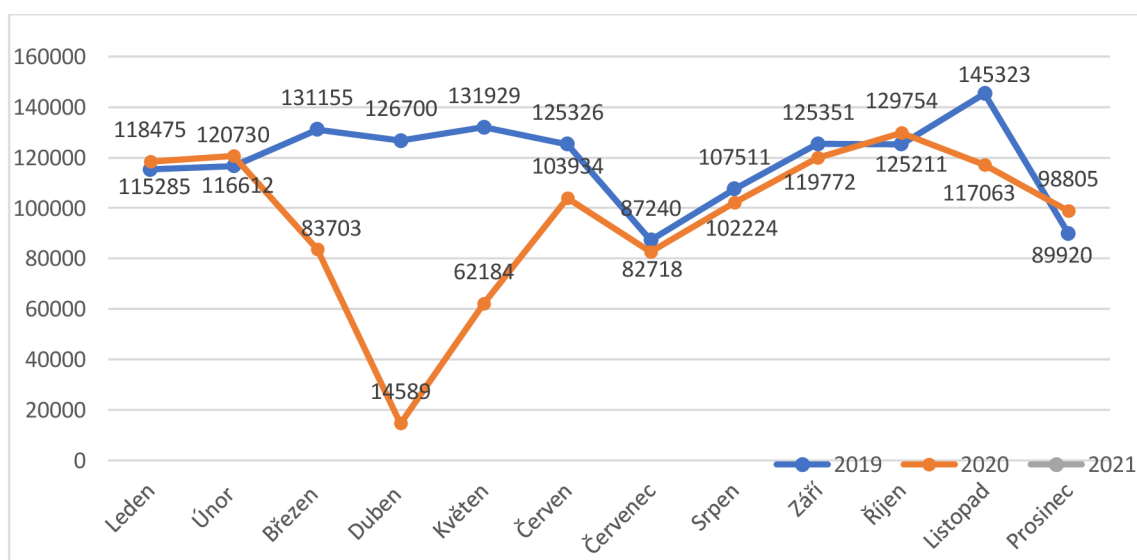
Od poloviny března 2020 byla navíc vystavena celá ekonomika zcela mimořádným problémům spojeným se šířením viru SARS-CoV-2. Nejvíce k tomuto poklesu přispěl automobilový průmysl, který se na měsíc prakticky zastavil.

Podle predikcí ředitelů výrobních firem čeká český průmysl v tomto roce výraznější pokles, v průměru o 12,9 %. Nezpochybnitelný vliv má na toto zpomalení pandemie COVID-19 a s ní související omezení výroby a mezinárodního obchodu, není však jeho jedinou příčinou. Spíše urychlila nepříznivé vlivy, které již delší dobu působily na některé segmenty českého průmyslu například: slévárenství, těžké a energetické strojírenství, automobilový průmysl aj. (ncp40.cz, 2020).

Začátek roku 2020 byl pro český autoprůmysl nadějí dalšího úspěšného roku. Růst v lednu a únoru ale přerušil bezprecedentní propad obchodu způsobený pandemií koronaviru. Jen v jarních měsících nebylo z důvodu nucených odstávek podniku vyrobeno zhruba 230 tisíc vozidel, což přineslo propad tržeb v odhadované výši až 150 mld. Kč. Ačkoli je velmi těžké v současné chvíli predikovat další vývoj, je odhadován celkový pokles českého autoprůmyslu v roce 2020 na úrovni 20 %, a to jak v samotné výrobě motorových vozidel, tak v objemu tržeb finálních výrobců i jejich dodavatelů. S ohledem na trvající pokles poptávky po nových vozidlech v Evropské unii na úrovni až 25 % jsou odhady Sdružení automobilového průmyslu vzhledem k produktovému portfolio i vysoké konkurenceschopnosti českých firem mírně optimističtější (ncp40.cz, 2020).

Rok 2018 byl historicky nejlepším rokem pro automobilový průmysl v České republice, kdy se výroba silničních vozidel vyšplhala na 1,47 milionů kusů. V roce 2019 se v České republice vyrobilo 1,46 milionů silničních vozidel, což oproti roku 2018 představuje meziroční pokles o 0,6 %. Největší podíl za rok 2019 na celkové výrobě si zachovala ŠKODA AUTO s 63,3 %, následovala Hyundai s 21,7 % a třetí TPCA s podílem 14,7 % (SAP, 2019). Do srpna 2020 se zvýšil tržní podíl ŠKODY AUTO na 65,5 % na úkor Hyundai, který se snížil o necelé 2 p.b. Podíl výroby TPCA zůstal beze změny (SAP, 2020). Na grafu níže je zaznamenán vývoj roční produkce osobních vozidel v ČR.

Graf 2 Výroba osobních vozidel ČR (2020/2019)

Zdroj: 6 vlastní zpracování

Na grafu je patrné, že naprosté utlumení výroby a celkově automobilového průmyslu přišlo v měsíci dubnu, kdy byl propad skoro 100 % oproti minulému roku.

3.6.4 Dopady pandemie koronaviru na stavby a stavební práce

Přestože české stavebnictví očekává v letošním roce výrazný pokles v důsledku pandemie COVID-19 a s tím spojený nedostatek pracovních sil a neustálé zdražování stavebních materiálů. By mělo české stavebnictví letos meziročně vzrůst o 1,4 % a příští rok o 1,3 %.

Na konci loňského roku byl očekáván pro letošek pokles o 1,8 %. Optimističtější výhled mají menší stavební firmy a společnosti zabývající se především pozemním stavitelstvím. Rozdíly však nejsou příliš velké. Firmy mají zakázky v průměru na devět měsíců dopředu.

Komplikace nastala v okamžiku, kdy došlo k omezení pohybu a především odchodu zahraničních dělníků a jejich následný nedostatek činily ve stavebnictví velký problém. Nedostatek pracovníků bude problémy činit i nadále, nemluvě o stále vzácnějších řemeslníckých stavebního oboru.

O něco pesimističtější jsou ředitelé větších firem s ročním obratem nad 100 milionů korun. Pro letošní rok počítají s růstem stavebnictví o 0,9 %. Menší firmy očekávají v průměru růst o 2,1 %.

V pozemním stavitelství ochladila investiční aktivitu nejprve nejistota daná pandemií, kterou vystřídala nejistota způsobená překotným růstem cen některých komodit a výrobků z nich. Ať už jde o ocel, plasty nebo dřevo. Během pandemie byly narušeny výrobní i dopravní řetězce a poptávka tak nyní významně převyšuje nabídku.

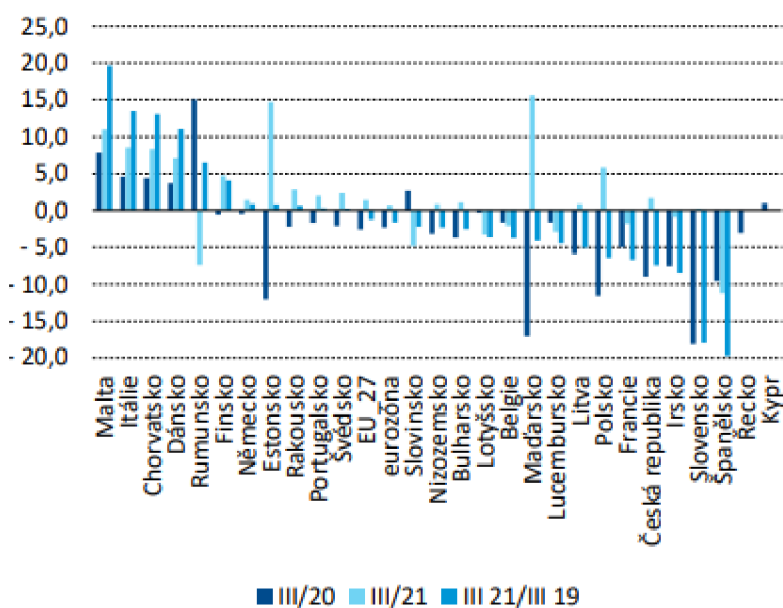
Krise v roce 2008 postihla české stavebnictví mnohem více než většinu jiných oborů. Od roku 2008 klesalo pět let za sebou. Během této doby přišlo v souhrnu téměř o 30 % tržeb. V letech 2017 až 2019 naopak stavebnictví meziročně rostlo. V roce 2017 o 3,6 %, o rok později o 9,1 %, nejvíce od roku 2003. Předloni si polepšilo o 2,6 %, loni naopak o 6,2 % kleslo. Důvodem byla hlavně opatření proti šíření koronaviru.

Do konce května tohoto roku vzrostla hodnota zadaných veřejných zakázek pro stavební firmy meziročně o 6,8 % na 92 miliard korun. Veřejné zakázky měly loni na celkových tržbách stavebních firem podíl 50,9 %, meziročně o 5 % více. Nejnižší byl tento podíl v roce 2016, kdy dosáhl přibližně třetiny. Od té doby roste (ceskenoviny.cz, 2021).

Stavebnictví v EU Stavební produkce v EU se také ještě plně nevymanila z propadu způsobeného Covid-19. Produkce v porovnání s 3. čtvrtletím 2019 klesla o 1,2 % a v eurozóně o 1,6 %. Produkce pozemního stavitelství v EU se snížila o 1,1 % a v eurozóně o 2,3 %. V inženýrském stavitelství vykázala EU pokles o 0,9 %, eurozóna naopak rostla o 1,1

%. Z významných evropských ekonomik stavební produkce vzrostla významně jen v Itálii (o 13,5 %), velmi mírně v Německu (o 0,9 %), naopak stavební produkce poměrně značně klesla ve Francii (o 6,7 %). V rámci zemí EU dosáhla ČR v mezidvouletém srovnání 4. nejhorší výsledek (data za Kypr a Řecko nejsou prozatím dostupná) s poklesem o 7,5 %. Zde se projeví problémy, které tuzemské stavebnictví dlouhodobě limitují. Mezi ty patří pomalý proces získávání stavebního povolení, růst mezd překračující růst produktivity, vysoké ceny nemovitostí a nedostupnost pracovní síly. (mpo.cz, 2021)

Obrázek 4 Stavební produkce v mezinárodním srovnání ve 3. Q 2021

Zdroj: 7 Eurostat, MPO

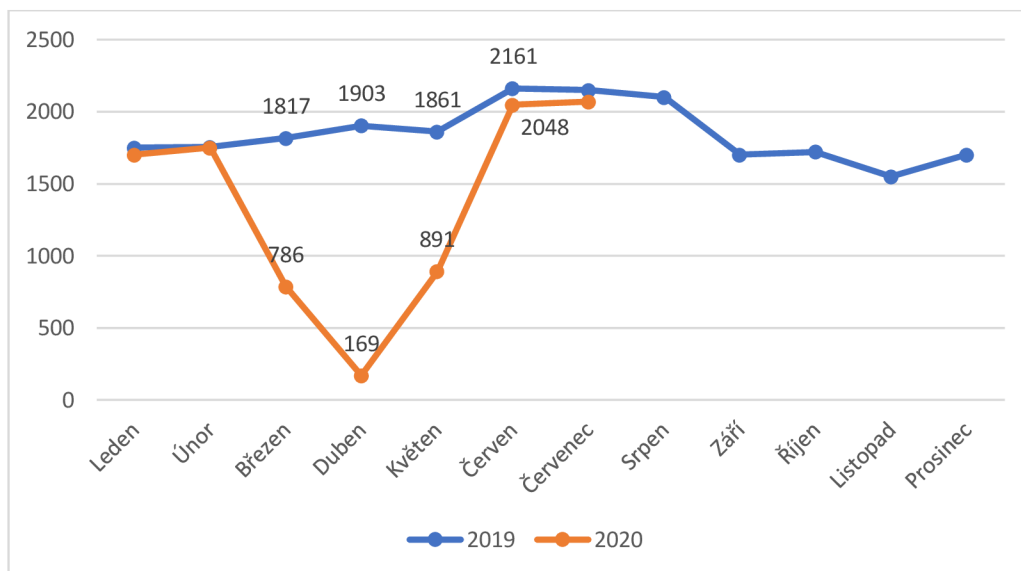
3.6.5 Dopady pandemie koronaviru na gastronomický průmysl

Segment trhu Horeca (HOTels, REstaurants, Café), který se zabývá hotelnictvím, restauracemi, pivnicemi, kluby, kavárnami atd.) ztratil za první koronavirovou vlnu celkem 28 miliard Kč. Většina z této ztráty, téměř 60 %, se týká jídla konzumovaného v restauracích. V přepočtu jde o více než 16 miliard Kč. Přes 3 miliardy Kč činí ztráty na tržbách za pivo a podobná částka připadá na teplé nápoje, jako jsou káva nebo čaj. Ztráta tržeb u lihovin přesahuje 2 miliardy Kč a u nealko nápojů je to 1,5 miliardy Kč. Provozovatelé restaurací, hospod, barů, kaváren, rychlých občerstvení a dalších zařízení ztráceli za každý zavřený den více než 400 milionů korun na tržbách. Aktuálně tedy při

uzavření od 14. října do 19. listopadu roku 2020 ztráty narostly o dalších více než 15 miliard korun a tato bilance se každým týdnem zhoršovala o další tři miliardy korun (mediaguru.cz, 2020).

Ani během léta se situace výrazným způsobem nezlepšila. Vývoj tržeb za pivo v segmentu HORECA v roce 2019 a 2020 ilustruje následující graf 4, kde lze sledovat velmi výrazný propad během první vlny pandemie COVID-19 (březen-květen). Ani měsíc červen letošního roku (kdy již byly provozovny plně otevřeny) neznamenal návrat k původním hodnotám z roku 2019. Celkové tržby za pivo mezi lednem až červencem letošního roku klesly v odvětví HORECA vůči roku 2019 o 3 779 mil. Kč (-28 %). Nejhlubší propad představuje měsíc duben (- 91 %), (CETA, 2020).

Graf 3 Tržby v segmentu HORECA (pivo) v mil. Kč.

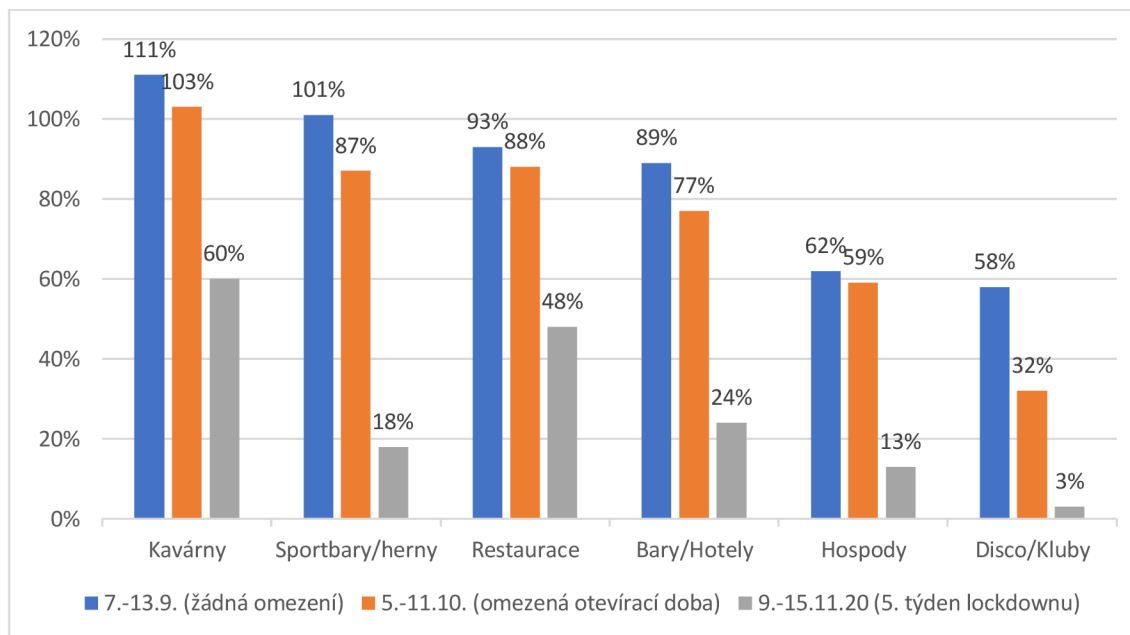
Zdroj: 8 Nielsen HORECA

Podzimní restriktce znamenaly pro gastro byznys těžký zásah. Už jen omezení provozní doby snížilo tržby zhruba o pětinu a vedlo k uzavření části podniků. Následný lockdown pak zcela zastavil provoz šesti z deseti zařízení. Tržby se koncem října meziměsíčně propadly o 70 %. Listopad pak přinesl nepatrné zlepšení – v jeho prvním týdnu se gastro tržby pohybovaly kolem 33 % (socr.cz, 2020).

Podle reálných odhadů přijde gastronomie po dvou vlnách uzavření velmi pravděpodobně o více než 40 % z celkových tržeb oboru, které se vloni pohybovaly na úrovni 195 miliard Kč. To znamená, že ztráta dosáhne zhruba 80 miliard Kč. Průměrná

nákladovost oboru je přitom 80–90 %. Ztráty, které budou muset hradit provozovatelé gastro provozů, dosáhnou minimálně 40 miliard korun (socr.cz, 2020).

Graf 4 Propady počtu otevřených podniků (%)

Zdroj: 9 Dotykačka Holding.cz

Ve srovnání s únem 2020 je otevřeno nyní formou okének 39 % provozů a pouze 14 % provozů formátu „hospoda“. Právě tento formát mizí z gastronomické mapy. Pokles v celkovém počtu provozoven při srovnání z doby před koronavirovou krizí a po první vlně pandemie jsou pouhá 2 %, což neodpovídá katastrofickým scénářům z března a dubna. Na druhou stranu těch, co během vládních opatření dále provozují svůj byznys, je pouze zhruba 40 %. Nejvíce zasaženy jsou bary, kterých po první vlně znovu neotevřelo zhruba 10 %. Zároveň jejich tržby v meziročním srovnání klesly o více než 40 % (ahr-cr.cz, 2020).

3.6.6 Dopady pandemie koronaviru na české zemědělství

Zemědělská produkce České republiky vzrostla loni o 1,5 miliardy korun, pomohly tomu příznivější klimatické podmínky a lepší sklizňové výnosy. Celkově se ve srovnání s předešlým rokem produkce zvýšila o 1 %, náklady stouply o 1,7 %.

Zemědělce kromě sucha poškozují i epidemie koronaviru. Podle ministra zemědělství Miroslava Tomana bude v případě neprodloužení nouzového stavu v zemědělství chybět až pět tisíc pracovníků ze zahraničí, kteří mají propadlá víza a museli by se vrátit.

V roce 2020 byl vývoj celkové produkce příznivý, vzrostla o 1,5 miliardy korun na 152,6 miliardy korun, a to hlavně díky dobrým klimatickým podmínkám. Na rostlinnou výrobu však mělo nepříznivý dopad přemnožení hraboše polního, který se loni rozšířil z Moravy do českých krajů. Nejvíce byl postižen kraj Ústecký a Středočeský.

Zemědělství se v minulém roce muselo potýkat také s negativními dopady pandemie koronaviru, která měla vliv na pracovní síly v zemědělství i na ceny a odbyt zemědělských komodit. Celkovou produkci zvýšila zejména produkce rostlinná, u které se odhaduje meziroční zvýšení o 2,3 %. Živočišná produkce mírně poklesla o 0,6 %.

Meziročně se zvýšila hodnota produkce olejnin, cukrovky, ovoce, vína, krmných plodin, mléka a vajec. Snížení se očekává u obilovin, brambor, průmyslových plodin a hovězího masa. U produkce vepřového masa se předpokládají podobné výsledky jako v roce 2019.

Dle odhadu by měly celkové náklady meziročně vzrůst o 3 miliardy korun na 180,2 miliardy korun. Největší podíl na nich má výrobní spotřeba, která by se měla meziročně zvýšit o 1,2 %. Externí náklady by měly růst rychlejším tempem o 2,6 %, a to zejména kvůli zvýšení mzdových nákladů a nájemného za půdu a budovy. Očekává se také navýšení hodnoty odpisů (businessinfo.cz, 2021).

Ministerstvu zemědělství se podařilo vyjednat posílení resortního rozpočtu o cca 4,3 mld. Pro PGRLF (Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond) vláda vyčlenila jednu miliardu, další 3,3 miliardy navíc půjdou do Programu rozvoje venkova. Podle ministra zemědělství Miroslava Tomana by finance měly směřovat zejména malým zemědělcům a k podpoře zvýšení potravinové soběstačnosti ČR.

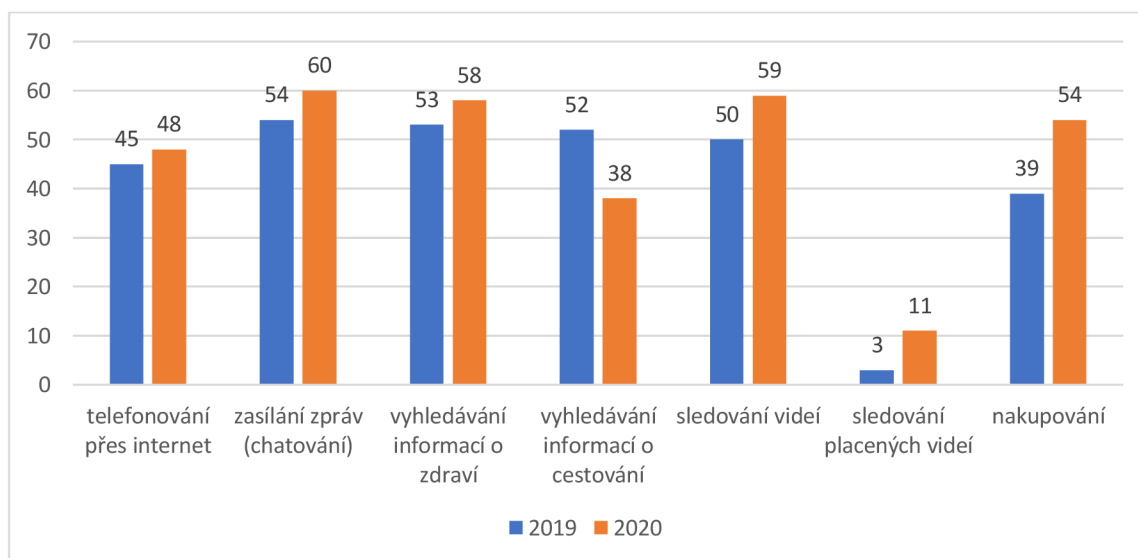
Podpora by proto měla být zaměřena na sektory a komodity, které jsou nejvíce citlivé – tedy ovoce, zeleninu, chmel, brambory. Na dotaci by však měli dosáhnout nejen výrobci a zpracovatelé z rostlinného odvětví, ale také producenti potravin a sektor živočišné výroby (hribecihory.cz, 2021).

3.6.7 Dopady pandemie koronaviru na informační a komunikační činnosti

Pandemie změnila využití informačních technologií. Z mladších ročníků a z ročníků ve středním věku jsou na internetu už téměř všichni, jiné je to u seniorů, kde se na síť připojí pouze 4 osoby z 10. Mezi lety 2019 a 2020 však narostl počet uživatelů, kteří se na internet připojují každý den. V roce 2019 jich v dospělé populaci bylo 70 %, a o rok později to je už 73 %. Online komunikace se na jaře začala řešit také s ohledem na přechod dětí na distanční výuku. Ale ne všechny rodiny byly dostatečně vybaveny informačními technologiemi. Přístup k internetu nemělo doma 2 % žáků ve věku 6 až 15 let. Stolní počítač ani notebook nemělo 7 % dětí. Velký nárůst zaznamenalo sledování placených videí přes internet. Započítáno bylo jak sledování na počítači, tak i třeba v chytré televizi. Placené kanály, jako jsou Netflix nebo HBO GO, sledovaly na jaře roku 2019 pouze 3 % osob. V roce 2020 ale podíl těchto osob vzrostl na 10,5 %.

V souvislosti s první vlnou epidemie koronaviru, která způsobila zavření mnoha kamenných obchodů a přetížení těch, které zůstaly otevřeny, došlo k významnému nárůstu nakupování přes internet. Zatímco na jaře roku 2019 uvedlo 39 % dospělých, že ve sledovaných třech měsících nakoupilo online, o rok později to bylo již 54 % osob. Jiné oblasti na druhou stranu zaznamenaly během pandemie pokles, třeba s omezením cestování se rapidně snížila i ochota lidí vyhledávat si informace o cestování na internetu. Ve sledovaných třech měsících na jaře roku 2020 si takové informace na internetu vyhledávalo 38 % osob, což představovalo meziroční pokles o 14 p. b. (statistikaamy.cz, 2021).

Graf 5 Účel používání internetu (%)

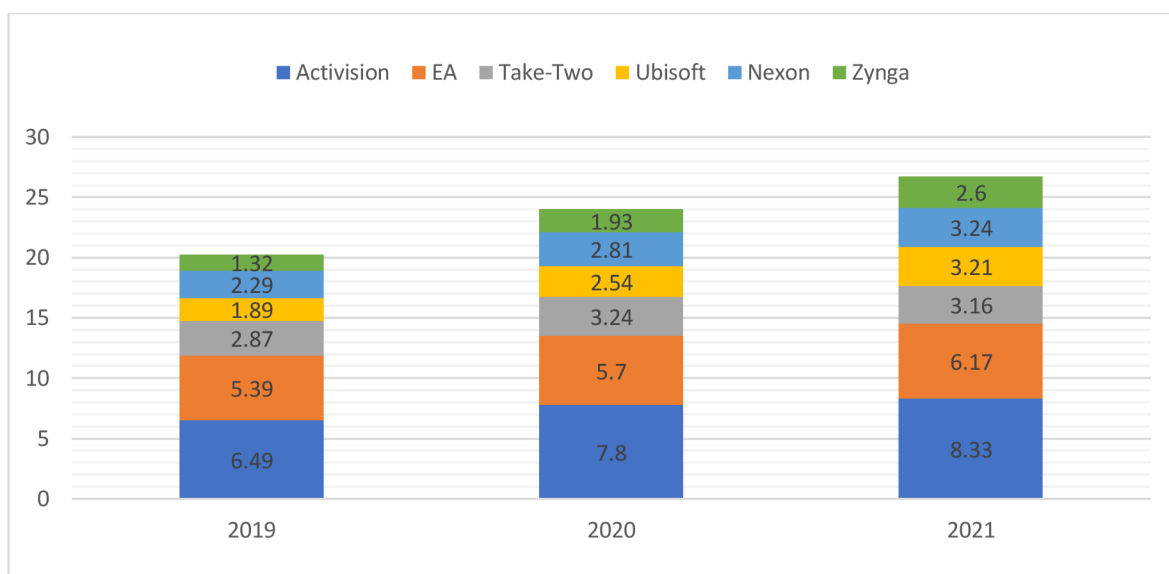

Zdroj: 10 czso.cz

Videoherní průmysl

Koronavirová pandemie měla nezpochybnitelně pozitivní vliv na světový videoherní průmysl. Uvalené restriktce způsobily, že lidé častěji trávili čas ve svých domovech, čemuž museli přizpůsobit i formy své zábavy. To by se mělo projevit i ve finálních číslech, kterých videoherní průmysl za rok dosáhl. Celková výše výnosů šesti největších vývojářů videoher za rok 2020 činí 24 mld. USD, což je meziročně o 19 % více (wsj.com, 2021).

Graf 6 Příjmy herních průmyslů v mld USD

Zdroj: 11 Wall Street Journal

Do tohoto čísla nejsou zahrnuty tržby z prodejů nových konzolí Xbox a Playstation, které začaly být prodávány na počátku listopadu. Dařilo se také např. firmě Turtle Beach, jež prodává doplňky pro hráče videoher. Tržby společnosti za prvních 9 měsíců roku 2020 meziročně vzrostly o 71 % na 227 mil. USD. Výrobci herních počítačů, notebooků a doplňků Corsair Gaming vzrostly výnosy za stejnou dobu o 54 % na přibližně 1,2 mld. USD.

Pandemie zasáhla videoherní sektor i negativně. Některé hlavní videoherní tituly roku musely být vlivem práce vývojářů na dálku odloženy (wsj.com, 2021).

4 Výsledky a diskuse

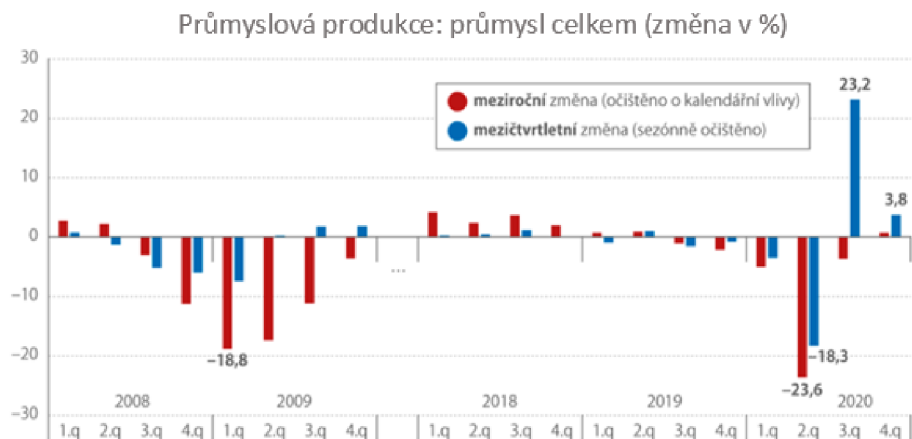
Analytická část bakalářské práce vychází z teoretických poznatků první části práce. V praktické části, byla vybrána ke komparaci jednotlivá odvětví na agregované úrovni národního hospodářství a to konkrétně zemědělství, zpracovatelský průmysl, energetický průmysl, stavby a stavební práce, informační a komunikační činnost, ubytování stravování a pohostinství, cestovní průmysl. Na základě veřejně dostupných dat z patřičně ověřených zdrojů, vědeckých článků a poskytnutých informací českého statistického úřadu i ministerstva obchodu bude provedeno srovnání s hodnotami z minulých let. Z každého odvětví budou vybrány a dohledány určité ukazatele (tržby, rentabilita, likvidita) Následně z patřičných údajů bude vytvořena komparace. Dle všech zjištěných informací bude vypracován závěr.

4.1 Průmyslová produkce

Průmyslová produkce v roce 2020 v porovnání s předchozím rokem klesla o 8 %, což znamenalo nejsilnější meziroční pokles od globální ekonomické krize v roce 2009. Objem výkonu průmyslu se tak dostal přibližně na úroveň roku 2016. Propad, který nastal v březnu až květnu minulého roku v důsledku rozšíření nového typu koronaviru, byl opravdu bezprecedentní – průmyslová produkce ve druhém čtvrtletí meziročně klesla téměř o čtvrtinu, pokles v dubnu byl dokonce víc než třetinový. Je však třeba přiznat, že meziroční pokles český průmysl vykazoval v každém měsíci již od poloviny roku 2019 a tento trend pokračoval i s koronavirem ještě nezasažených prvních dvou měsících roku 2020.

Vliv takto snížené srovnávací základny společně se snahou dohnat, co se v prvním pololetí zameškalo, přispěly ke kladným výsledkům na konci roku: průmyslová produkce v prosinci meziměsíčně i meziročně mírně vzrostla, a sice o 0,2 %, resp. o 0,5 %. V posledním čtvrtletí roku 2020 průmysl mírně (o 0,8 %) překonal úroveň roku předešlého a mezičtvrtletně vzrostl o bezmála 4 %. Na konci roku se meziročně rovněž zvýšila hodnota nových průmyslových zakázek, a to zejména ze zahraničí.

Obrázek 5 Průmyslová produkce: průmysl celkem (změna v %)

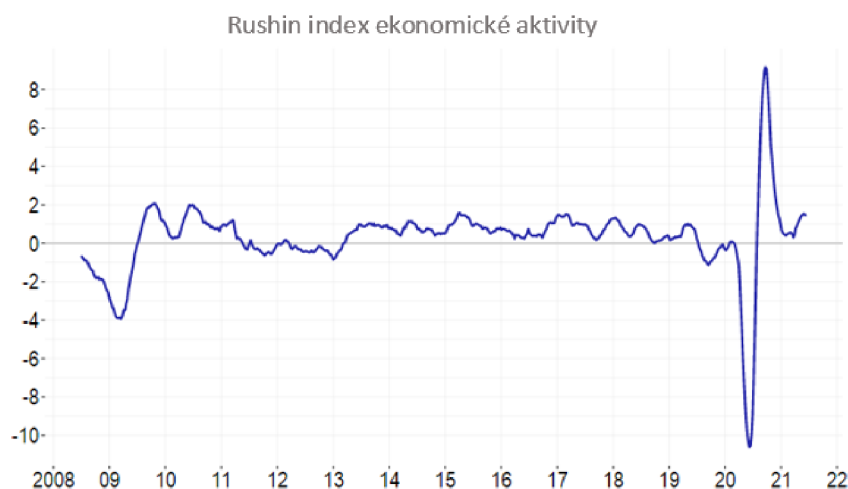

Zdroj: 12 czso.cz

4.1.1 Rushin index ekonomické aktivity

Je souhrnný index vypovídající o ekonomické aktivitě v zemi. Rushin index se snaží v reálném čase zachytit body zvratu a přibližně určit hloubku propadu či rychlost expanze české ekonomiky v období pandemie COVID-19. Rushin index agreguje vývoj v následujících ukazatelích: spotřeba elektřiny, výroba ve zpracovatelském průmyslu, mýto vybrané na českých a německých dálnicích, tržby v maloobchodě a ve službách, frekvence vyhledávání pojmů souvisejících s vývojem na trhu práce na internetu a index pražské burzy PX a další rychle dostupné indikátory (cnb.cz, 2021).

Obrázek 6 Rushin index ekonomické aktivity

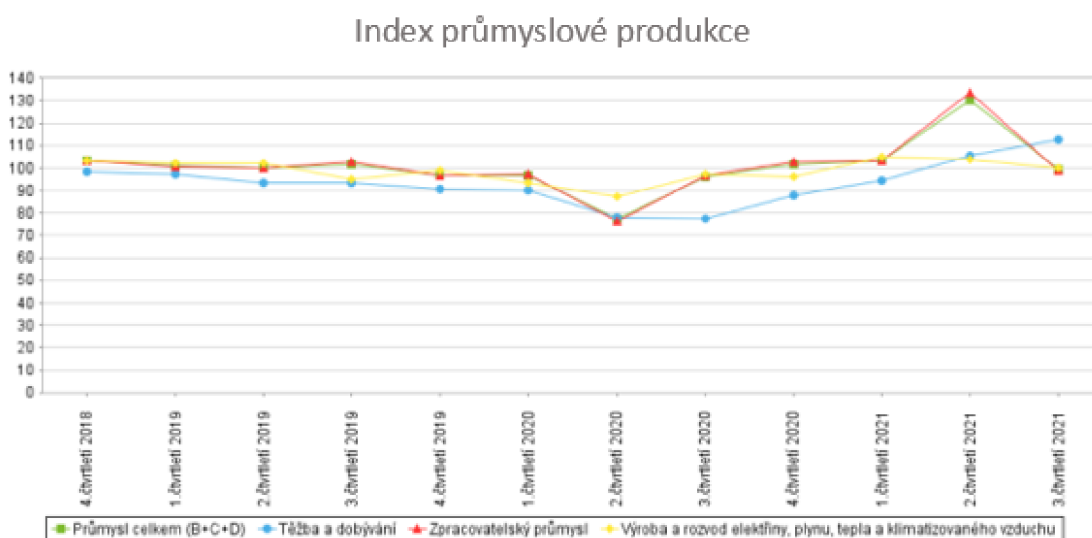
Zdroj: 13 cnb.cz

Největší propad zaznamenal index v polovině roku 2020, kdy se hodnota měřené ekonomické aktivity dostala na hodnotu -10. Následně následoval nárůst, který se dostal až k ekonomické aktivitě na úroveň 8, poté opět klesl na průměrnou úroveň.

4.1.2 Index průmyslové produkce

Bazický index (průměr roku 2015 = 100) a meziroční index (stejně období předchozího roku = 100), průmysl celkem (CZ-NACE B+C+D) a sekce, oddíly a hlavní průmyslová seskupení, kumulace z neočištěných měsíčních dat.

Obrázek 7 Index průmyslové produkce

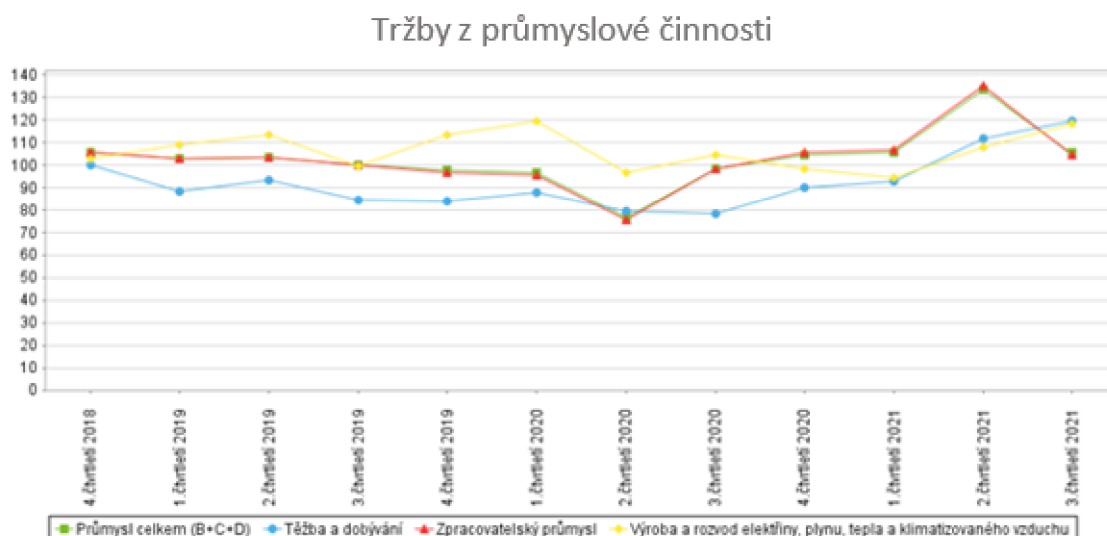
Zdroj: 14 czso.cz

Nepříznivý vývoj průmyslové produkce byl zaznamenán zejména v období druhého čtvrtletí roku 2020, kdy se všechny měřené průmysly, až na průmysl D, dostaly o zhruba třetinu níže ze své původní hodnoty. Následně největší nárůst a navrácení se do stálých hodnot zaznamenal zpracovatelský průmysl. Pozitivní je také vývoj ve druhém čtvrtletí roku 2021, kde průmysl celkem dosáhl svého prozatímního maxima.

4.1.3 Index z průmyslové činnosti

Tržby průmyslové povahy celkem, tržby z přímého vývozu a tržby domácí v běžných cenách, bazický index (průměr roku 2015 = 100) a meziroční index (stejně období předchozího roku = 100), průmysl celkem (CZ-NACE B+C+D) a sekce, oddíly a hlavní průmyslová seskupení, kumulace z neočištěných měsíčních dat.

Obrázek 8 Tržby z průmyslové činnosti

Zdroj: 15 czso.cz

Index tržeb z průmyslové činnosti zaznamenal nejvyšší propad zpracovatelského průmyslu a těžby a dobývání v období druhého čtvrtletí roku 2020, naproti tomu průmysl D (výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu) takový pokles nezaznamenal. V dalších měsících průmysl zaznamenává nárůst.

4.2 Vývoj tržeb průmyslu

Průmyslová produkce ve 3. čtvrtletí 2021 klesla. Vývoj českého průmyslu byl v průběhu nedávného období ovlivněn hlavně dvěma negativními událostmi. Tou první je přetrvávající pandemie, jež měla zejména v počátku velmi destruktivní účinky na ekonomiku a průmysl. Druhou událostí byl nedostatek čipů, dalších materiálů a obecně vstupů, který se nejvíce projevil v automobilovém sektoru, jenž je páteří tuzemského průmyslu. Na základě předstihových indikátorů, predikce renomovaných institucí, jakož i posledního vývoje nových průmyslových zakázek, můžeme očekávat postupné zotavení tuzemského průmyslu. Průmyslová produkce se ve 3. čtvrtletí 2021 ještě z krize nezotavila a v porovnání s 3. čtvrtletím 2019 klesla o 3,1 %. Na horší situaci poukazuje i to, že mírný pokles nastal i v porovnání se 3. čtvrtletím 2020. Důvodem byl zejména růst cen vstupů, který byl způsoben narušením dodavatelsko-odběratelských řetězců. Další negativní implikací narušených řetězců byl nedostatek čipů, jenž paralyzoval velkou část automobilového sektoru na celém

světě, včetně toho tuzemského. Pokles v porovnání s předkrizovým obdobím nastal ve zpracovatelském průmyslu i ve zbylých dvou sekcích. Rozhodujícím odvětvím zpracovatelského průmyslu je výroba motorových vozidel, kde byla produkce nižší o 22,9 %, což byl zároveň nejvyšší pokles v rámci celého zpracovatelského průmyslu.

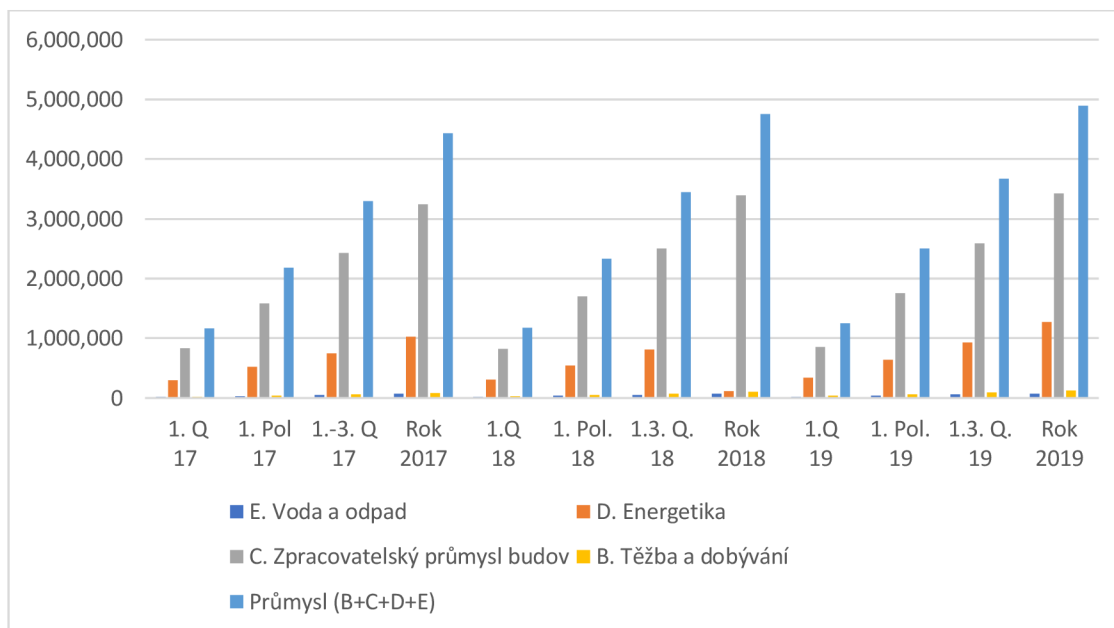
Obrázek 9 Vývoj průmyslové produkce a nových průmyslových zakázek

	2020	2021	2021/2019
	σ m	σ m	σ m
Index prům. produkce			
Průmysl (B+C+D)	-2,8	-0,4	-3,1
B Těžba a dobývání	-22,3	13,4	-11,9
C Zpracov. průmysl	-2,4	-0,7	-3,0
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu	-2,6	0,1	-2,6
Nové prům. zakázky	-1,4	7,2	5,7
z toho: zak. ze zahraničí	-0,6	6,2	5,6
zak. z tuzemska	-3,1	9,4	6,0

Zdroj: 16 ČSÚ, MPO

Průmysl v roce 2018 dosáhl v rámci nefinanční sféry nejvyšší úrovně produktivity práce, i když meziročně nižší. Z jeho odvětví nejvyšší hladinu produktivity zaznamenala výroba elektřiny, plynu a tepla, kde se ale meziročně nejvíce snížila. Nižší byla i ve zpracovatelském průmyslu. Průmysl jako celek dosáhl v roce 2018 nárůstu všech ostatních ukazatelů, zaměstnanosti, tržeb, aktiv a průměrné mzdy. Mezi institucionálními sektory se zvýšil počet zaměstnanců jen u podniků pod zahraniční kontrolou. Tržby, aktiva i průměrná mzda byly vyšší u všech. Produktivita práce vzrostla zejména u podniků pod domácí kontrolou díky vyšší přidané hodnotě a nižším zaměstnancům. Na druhou stranu u podniků pod zahraniční kontrolou byla meziročně nižší.

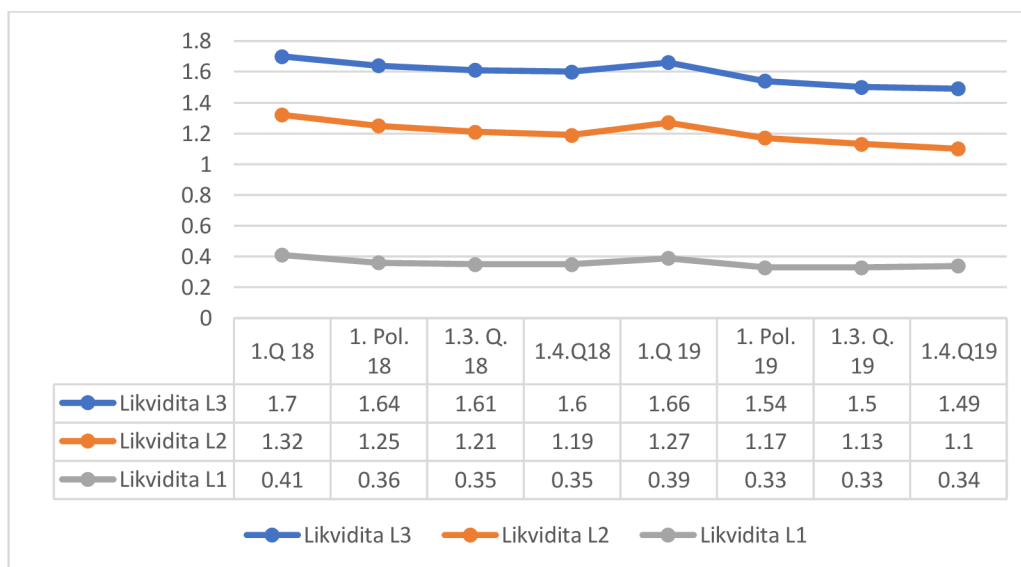
Graf 7 Tržby průmyslu mezi lety 2017-2019 (mil. Kč)

Zdroj: 17 propočet MPO z dat ČSÚ

Tržby průmyslových podniků zaznamenaly v roce 2019 oproti roku 2018 růst, a to ve všech agregacích. Největší podíl na tržbách v roce 2019 měli zpracovatelský průmysl (70 %) a energetika (26 %). Při pohledu na vlastnictví podniků rozhodující tržby tvoří soukromé podniky pod zahraniční kontrolou a to 71 % a druhý největší podíl měly podniky pod státní kontrolou a to 16 %. Meziročně tyto dvě skupiny zaznamenaly růst tržeb. Tržby u soukromých podniků pod domácí kontrolou stagnovaly.

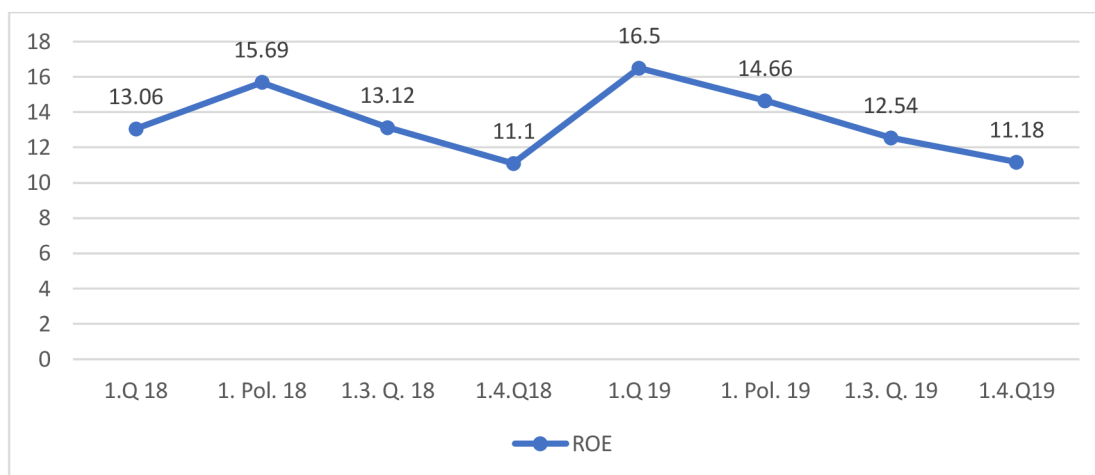
Graf 8 Likvidita – průmyslu (B+C+D+E)

Zdroj: 18 Vlastní zpracování dle dat MPO

Z grafu ukazatele likvidit vychází běžné likvidity (3. stupně) 1,591. Lze tedy konstatovat, že 1,591 korunami oběžných aktiv je kryta jedna koruna krátkodobých závazků. Důsledek. Doporučená hodnota dle Kubíčkové a Jindřichovské je mezi 1,5 – 2,5. Hodnota likvidity 3. stupně je tedy vyhovující.

Graf 9 Rentabilita vlastního kapitálu – Průmysl (%)

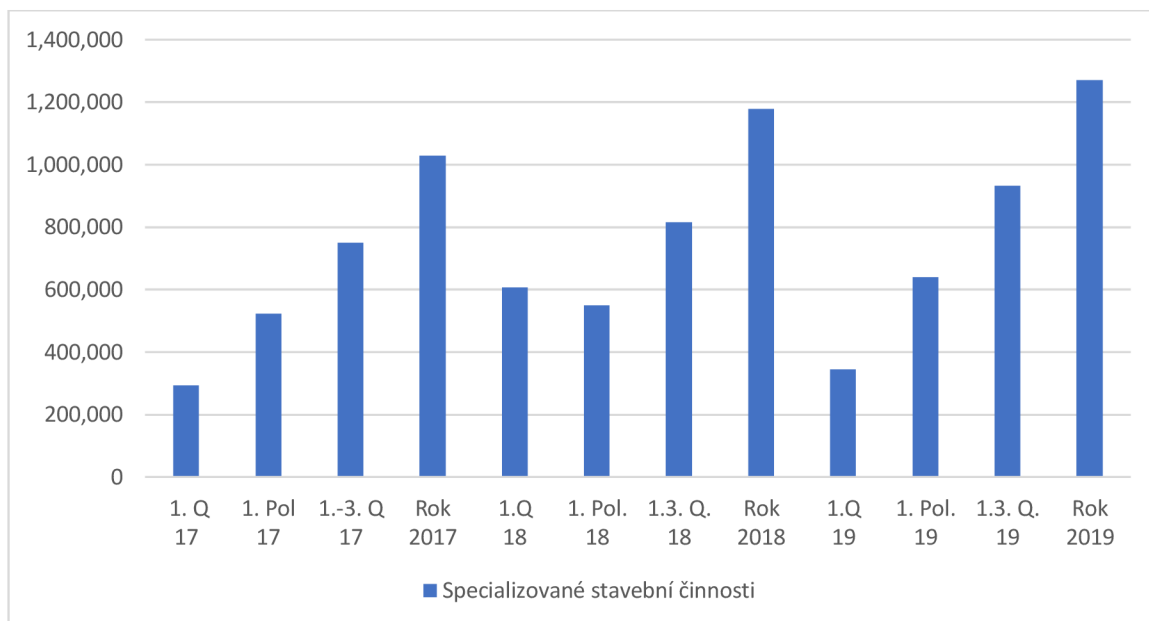
Zdroj: 19 Vlastní zpracování dle dat MPO

Rentabilita vlastního kapitálu za období od 1. Q roku 2018 do konce roku 2019 průměrně vzrostla o 13,46 %. Při porovnání rentability vlastního kapitálu mezi lety 2018, 2019 dostaneme nárůst o 0,47 %.

4.2.1 Vývoj tržeb elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

Energetika vykázala v roce 2018 podobné výsledky jako průmysl celkem s růstem většiny ukazatelů kromě produktivity práce. Rychleji než průměr rostl počet zaměstnanců, tržby a aktiva, ale také produktivita klesala z průmyslu nejrychleji. Přes meziroční pokles produktivity si energetika zachovala její nejvyšší úroveň v průmyslu. Ve srovnání s ostatními odvětvími v průmyslu také nejvíce zvýšila počet zaměstnanců a vykázala nejvyšší průměrnou mzdu. V energetice mají významný podíl státní podniky, které v roce 2018 zvedly skoro o pětinu počet zaměstnanců a významně tržby. Produktivita práce u nich klesla, stejně jako u ostatních sektorů.

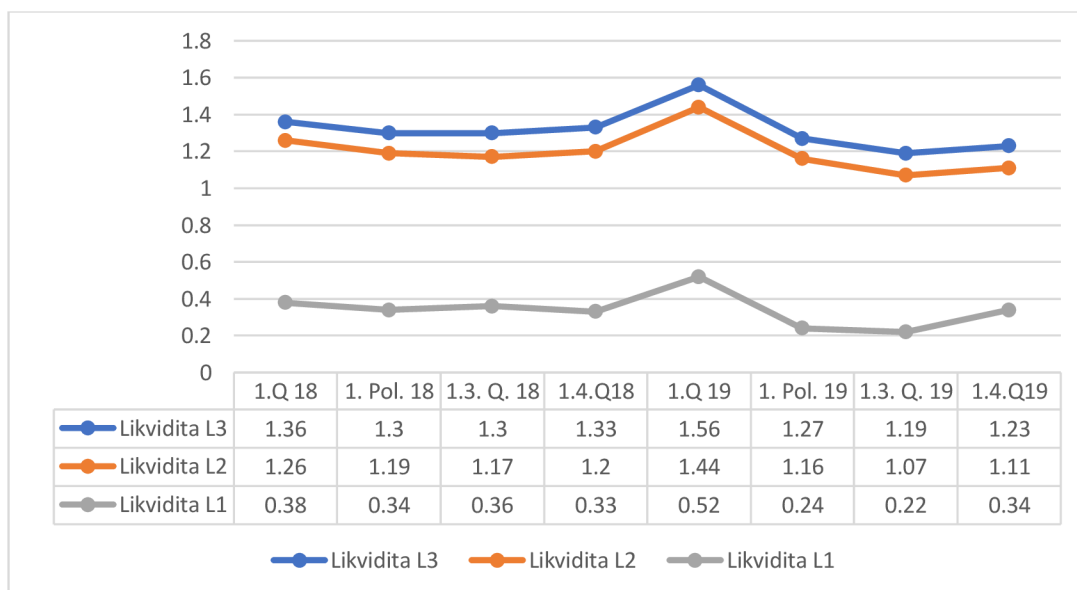
Graf 10 Vývoj tržeb výroby elektřiny, plynu, tepla atd. v (mil. Kč)

Zdroj: 20 propočet MPO z dat ČSÚ

V roce 2019 byl vývoj tržeb příznivý, kdy období v roce 2019 oproti roku 2018 zaznamenalo růst tržeb. Meziročně tržby narostly o 8,2 %. Nejdůležitější jsou podniky pod státní kontrolou, kdy tvořily podíl na celku mezi 53 % až 59 %. Druhou skupinou jsou soukromé podniky pod zahraniční kontrolou s podílem 32 % až 34 %.

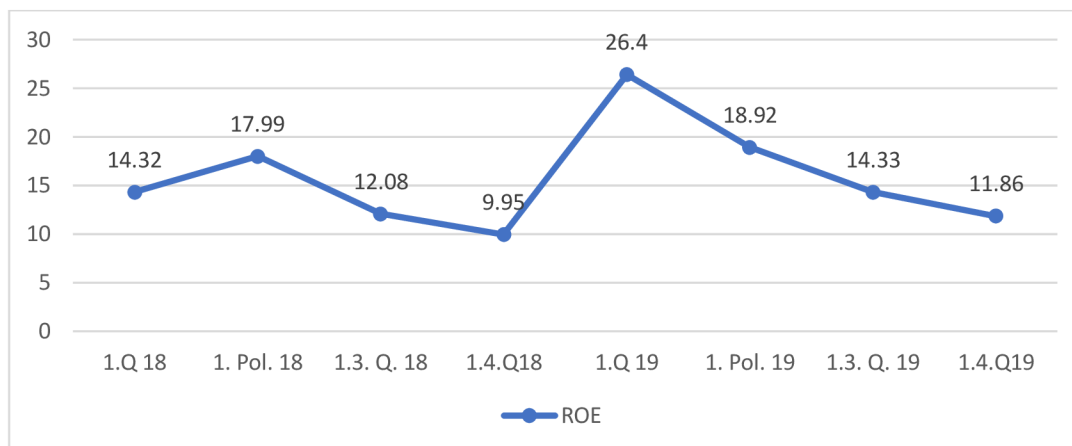
Graf 11 Likvidita – výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

Zdroj: 21 vlastní zpracování dle dat MPO

Z grafu ukazatele likvidit vychází běžné likvidity (3. stupně) 1,314. lze tedy konstatovat, že 1,314 korunami oběžných aktiv je kryta jedna koruna krátkodobých závazků. Hodnota této likvidity za měřené období, není vyhovující, hodnota nedosáhla na doporučené rozmezí 1,5 – 2,5.

Graf 12 Rentabilita vlastního kapitálu – výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla (%)

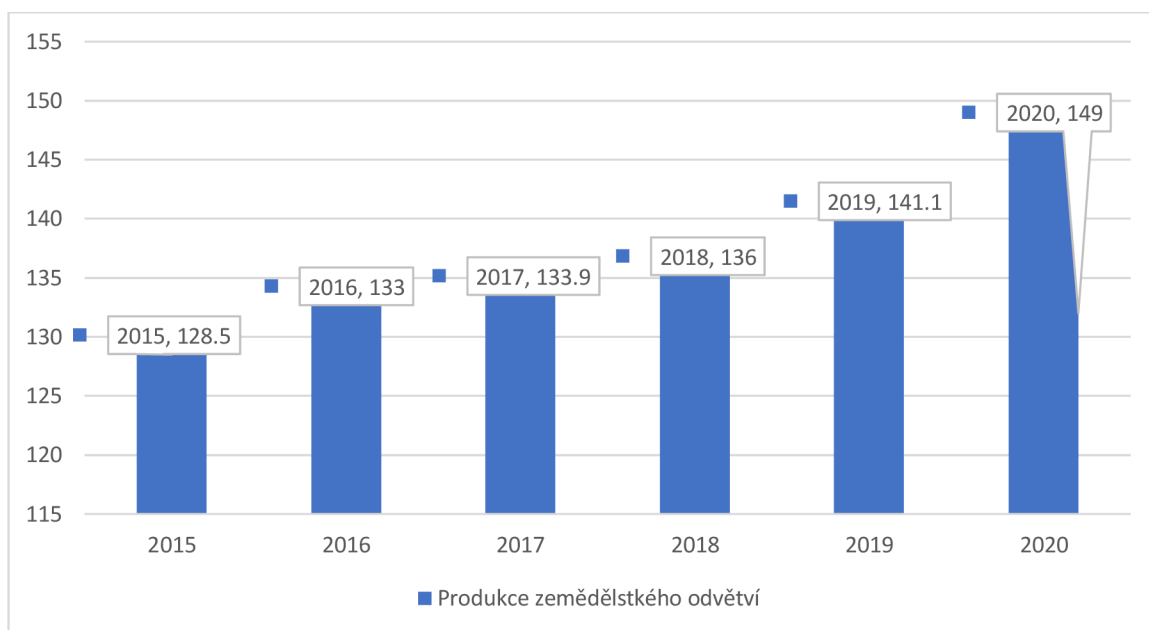
Zdroj: 22 vlastní zpracování dle dat MPO

Rentabilita vlastního kapitálu za období od 1. Q roku 2018 do konce roku 2019 průměrně vzrostla o 15,63 %. Při porovnání rentability vlastního kapitálu mezi lety 2018, 2019 dostaneme nárůst o 4,2 %.

4.2.2 Vývoj tržeb zemědělství

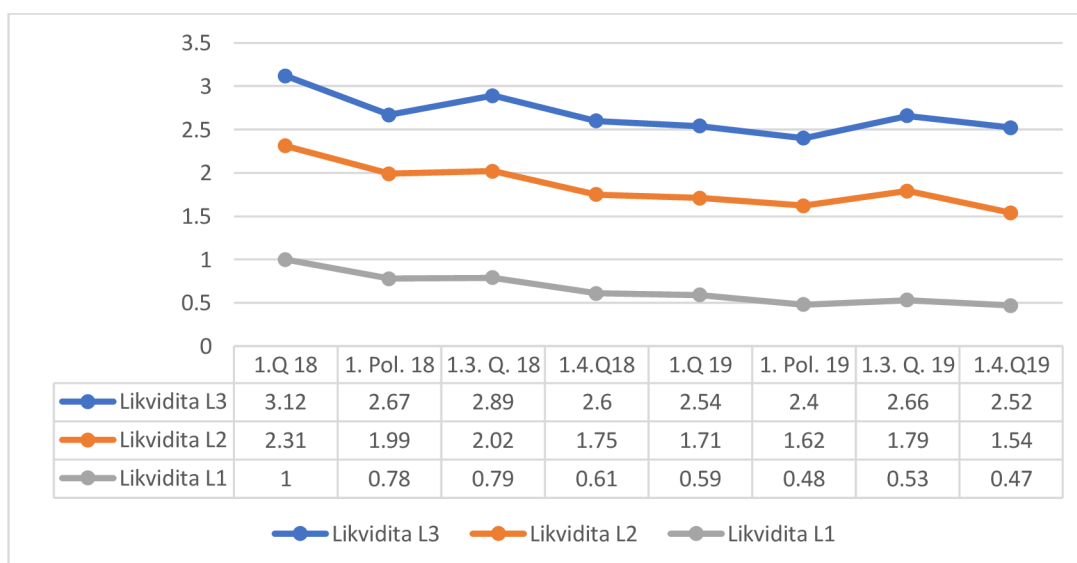
Časová řada 2000–2020 prezentuje trendy základních ekonomických ukazatelů v odvětví zemědělství. Produkce zemědělského odvětví v základních běžných cenách dosáhla v roce 2020 rekordních 149,0 mld. Kč. Rostlinná produkce vykazuje v průběhu let rostoucí trend, který je ovlivněn dobrými sklizněmi, vyššími výnosy na hektar a rostoucími cenami. Největší podíl na produkci mají tradičně obiloviny a technické plodiny. Naproti tomu v případě živočišné produkce sledujeme spíše stagnaci. Na vině je především nepříznivá úroveň cen. Nejvýznamnější podíl na živočišné produkci mají mléko, chov jatečných prasat a jatečného skotu. Zemědělcům narůstají rovněž nákladové položky. Mezi spotřeba se v roce 2020 oproti roku 2015 zvýšila o 13,7 %.

Graf 13 Meziroční vývoj produkce – zemědělství v (mld. Kč)

Zdroj: 23 ČSÚ.cz

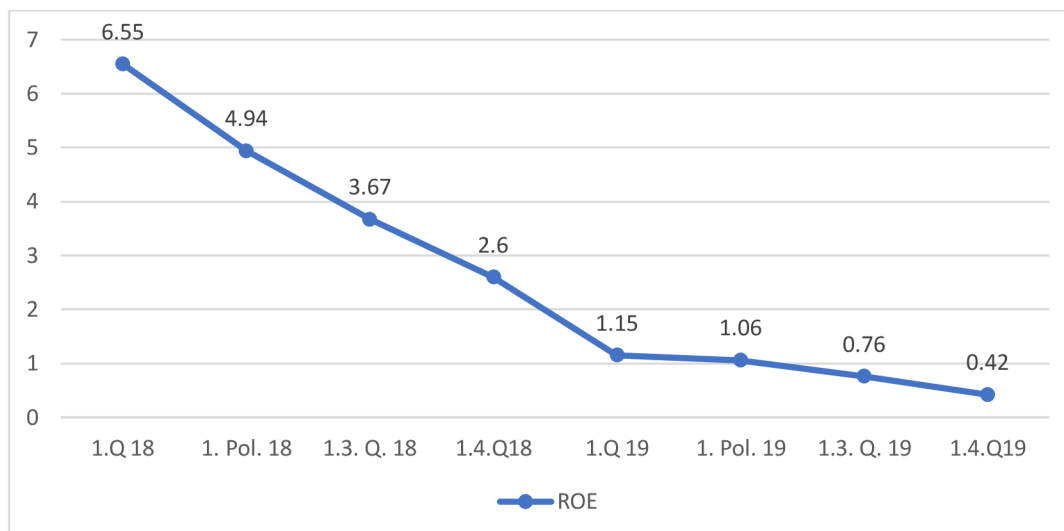
Graf 14 Likvidita – zemědělství, lesnictví a rybářství

Zdroj: 24 vlastní zpracování dle dat MPO

Z grafu ukazatele likvidit vychází běžné likvidity (3. stupně) 2,667. lze tedy konstatovat, že 2,667 korunami oběžných aktiv je kryta jedna koruna krátkodobých závazků. Hodnota likvidity 3. stupně v oblasti zemědělství, lesnictví a rybářství naopak přesáhla doporučené hodnoty. Doporučená hodnota dle Kubičkové a Jindřichovské je mezi 1,5 – 2,5.

Graf 15 Rentabilita vlastního kapitálu – zemědělství, lesnictví a rybářství (%)

Zdroj: 25 vlastní zpracování dle dat MPO

Rentabilita vlastního kapitálu za období od 1. Q roku 2018 do konce roku 2019 průměrně vzrostla o 2,62 %. Při porovnání rentability vlastního kapitálu mezi lety 2018, 2019 dostaneme pokles o 3,58 %.

4.2.3 Vývoj tržeb v oblasti stavebnictví

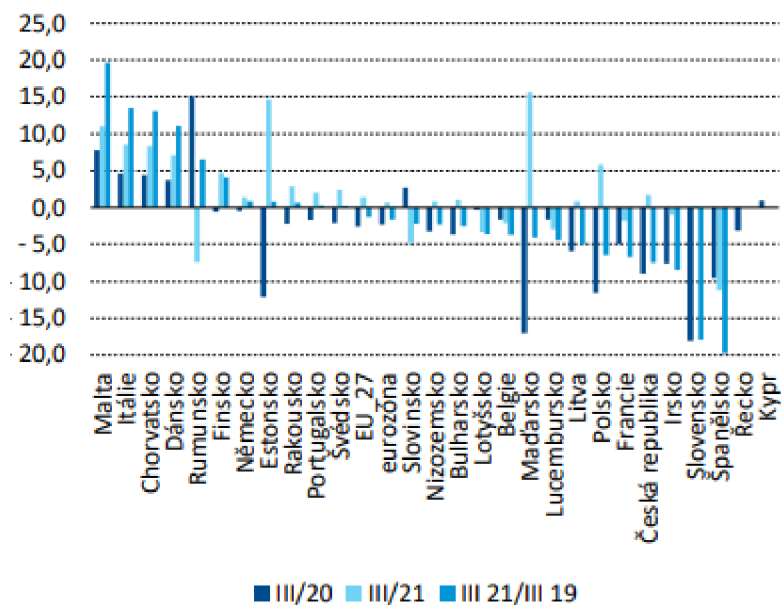
Stavitelství se z krize ještě úplně nezotavilo. U bytové výstavby významně vzrostl počet zahájených bytů, avšak počet dokončených bytů znatelně poklesl. Výhled pro zbytek letošního roku i počátek roku následujícího, a to nejen na základě vývoje nasmlouvaných stavebních zakázek, ale i na základě predikcí renomovaných institucí, je mírně optimistický.

Vývoj stavební produkce ve 3. čtvrtletí 2021 vykazovala v porovnání s předkrizovým 3. čtvrtletím 2019 pokles o 7,5 %, ve srovnání s 3. čtvrtletím 2020 nastal 1,7% růst.

Produkce pozemního stavebnictví se v porovnání s předkrizovou hodnotou snížila v průměru o 8,5 %, při meziročním porovnání nastal růst o 1,9 %. Produkce inženýrského stavebnictví, která je převážně závislá na financování z veřejných zdrojů, klesla o 5,1 %, přičemž při porovnání s 3. čtvrtletím 2021 nastal růst o 1,2 %. Stavební produkce se tak ještě plně nezotavila z dopadů pandemie a souvisejících vládních opatření. Index důvěry ve stavebnictví od července do listopadu 2021 osciloval v záporných hodnotách (-4,5 až -8,5) bez jednoznačného trendu, nicméně stále s jasnou převahou pesimistických očekávání. Za celý rok 2021 očekáváme v porovnání s rokem 2019 pokles stavební produkce, přičemž v porovnání s rokem 2020 očekáváme mírné zotavení. Stavební produkce v EU se také ještě

plně nevymanila z propadu způsobeného Covid-19. Produkce v porovnání s 3. čtvrtletím 2019 klesla o 1,2 %

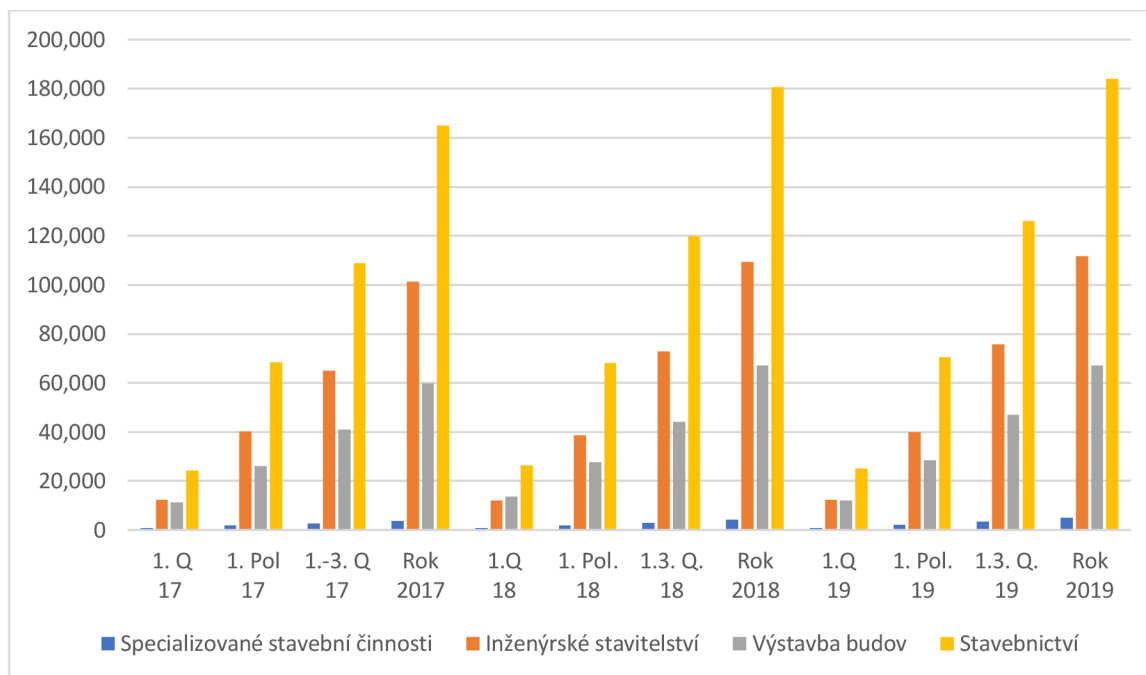
Obrázek 10 Stavební produkce v mezinárodním srovnání ve 3. Q 2021

Zdroj: 26 Eurostat, MPO

Stavební produkce v roce 2018 navázala na růst z předešlého roku a svoji růstovou dynamiku ještě umocnila. Dařilo se oběma segmentům, napatrně více pozemnímu stavitelství. Tuzemské stavebnictví tak dohání propady z posledních let. Nadále je očekáván pozitivní vývoj se slušnou růstovou dynamikou, která bude ovlivněna investicemi státu, dotacemi z EU a rychlostí udělování stavebních povolení. Pozitivní očekávání podporuje i index důvěry ve stavebnictví, který se na konci roku, po více než deseti letech, dostal do kladných hodnot, ve kterých setrvává i na začátku roku 2019. Stavební produkce v roce 2018 zrychlila svůj meziroční růst z předešlého roku na sezóně neočištěných 9,2 %. Výsledek je pozitivní o to více, že vycházel z kladné srovnávací základny. Nové stavební zakázky se vyvíjely pozitivně, pokračovala situace z minulých čtvrtletí, kdy rychleji rostla hodnota než počet zakázek. Z toho vyplývá, že roste průměrná cena zakázky, což může být do značné míry způsobeno situací na trhu s bydlením.

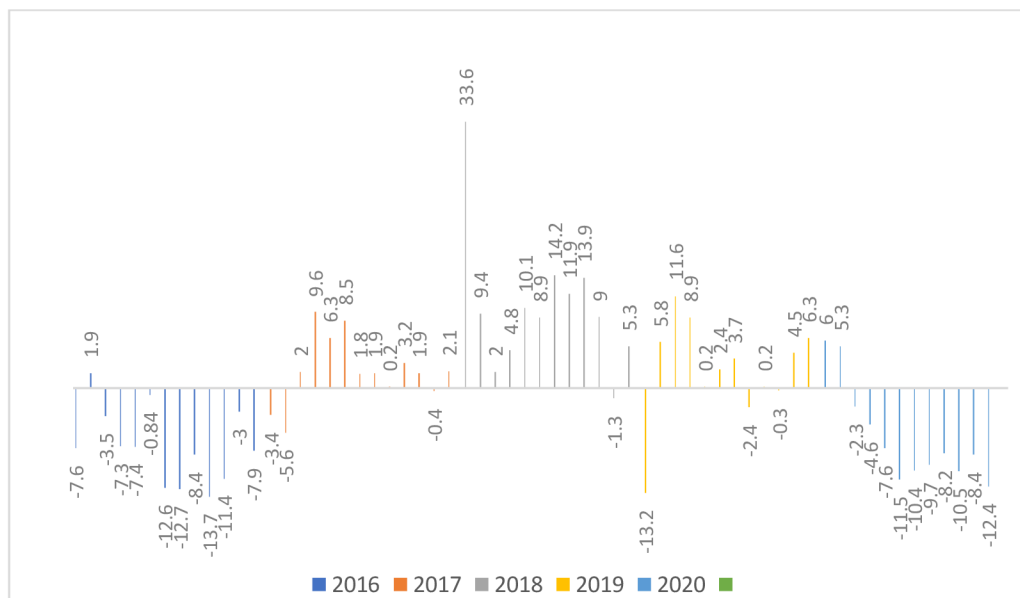
Graf 16 Vývoj tržeb ve stavebnictví mezi lety 2017-2019 v (mil. Kč)

Zdroj: 27 propočet MPO z dat ČSÚ

Tržby meziročně 2019/2018 vzrostly o 1,8 %. Zajímavý je vývoj v 1. čtvrtletí 2019, kdy tržby byly nižší než ve srovnatelném období v roce 2018. Propad tržeb zaznamenalo odvětví výstavba budov. V ostatních obdobích roku 2019 byly tržby vyšší oproti roku 2018.

Graf 17 Index stavební produkce (%)

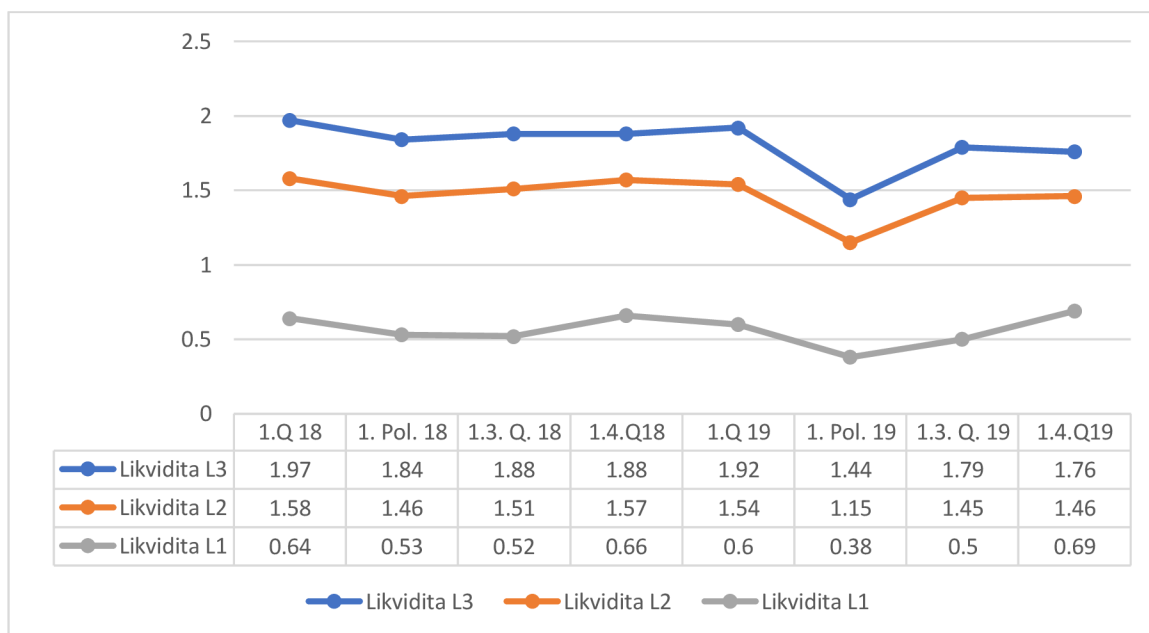

Zdroj: 28 vlastní zpracování dle čsú.cz

Stavební výroba se v roce 2016 propadla do červených čísel, když klesla meziročně reálně o 5,9 % (ve stálých cenách). Za tímto negativním výsledkem stojí zejména nepřipravenost nových projektů, jejichž start se dále odkládá, a také vyšší srovnávací základna z minulého roku, kdy intenzivní výstavba byla vedena snahou o vyčerpání dotací z fondů EU. Na poklesu výroby se podílely oba segmenty stavebnictví, pozemní i inženýrské. Především inženýrské stavitelství stále zůstává pod tlakem nedostatku veřejných zakázek. Na rozdíl od dřívějších let je v sektoru dostatek finančních prostředků, chybí pouze připravené projekty. Sektor stavebnictví se v roce 2016 dotkl svého dna ve druhém čtvrtletí a od té doby propad postupně slábne.

Produkce pozemního stavitelství v roce 2018 rostla v průměru meziročně o 9,1 %, a to i přes slušnou srovnávací základnu, když růst v roce 2017 byl 6,3 %. Po celý rok 2018 produkce pozemního stavitelství rostla. Nejrychlejší růst zaznamenala v lednu, ale více než 10% růst vykazala po sedm měsíců v roce. Lednová produkce je citlivá na výkyvy počasí, a zatímco v roce 2017 byl leden teplotně výrazně podprůměrný, leden 2018 byl mimořádně teplý, a tudíž stavbaři mohli provádět veškeré stavební práce.

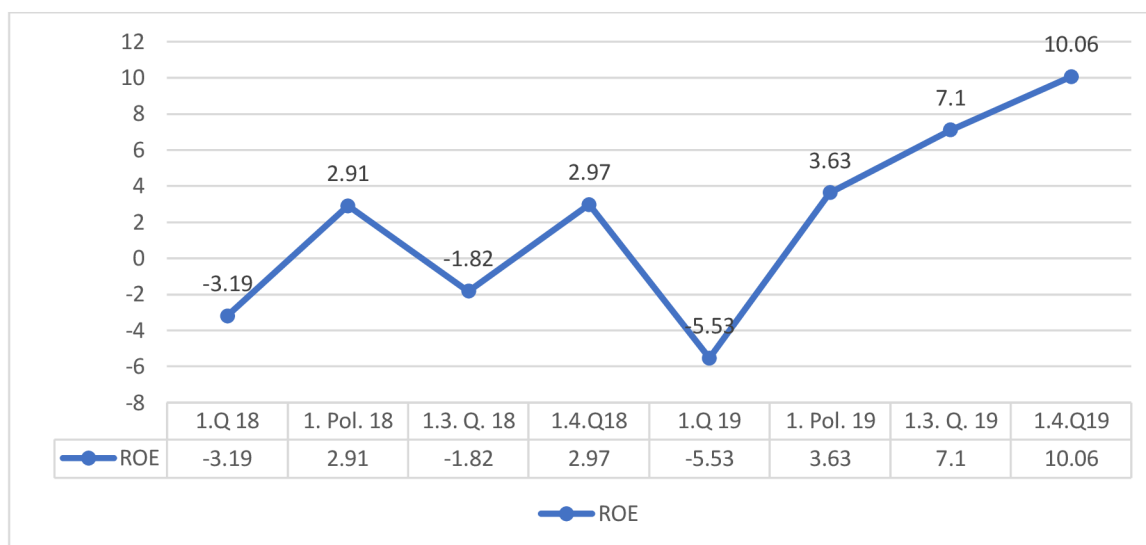
Graf 18 Likvidita – stavebnictví

Zdroj: 29 vlastní zpracování dle dat MPO

Z grafu ukazatele likvidit vychází běžné likvidity (3. stupně) 1,803. Lze tedy konstatovat, že likvidita se dle Kubíčkové a Jindřichovské nachází v doporučeném rozmezí 1,5 – 2,5. Likvidita je tedy vyhovující.

Graf 19 Rentabilita vlastního kapitálu – stavebnictví (%)

Zdroj: 30 vlastní zpracování dle dat MPO

Rentabilita vlastního kapitálu za období od 1. Q roku 2018 do konce roku 2019 průměrně vzrostla o 1,89 %. Při porovnání rentability vlastního kapitálu mezi lety 2018, 2019 dostaneme nárůst o 3,46 %.

4.2.4 Vývoj tržeb ve zpracovatelském průmyslu

Zpracovatelský průmysl se propadl téměř ve všech odvětvích, zejména v oblasti výroby motorových vozidel. V porovnání s Q1 a Q2 roku 2019 nastal pokles také ve zpracovatelském průmyslu (-24,9 %) i ve zbylých dvou sekcích. Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu klesla o 12,6 % a těžba a dobývání poklesla dokonce o 22,4 %.

Obrázek 11 Vývoj tržeb z průmyslové činnosti

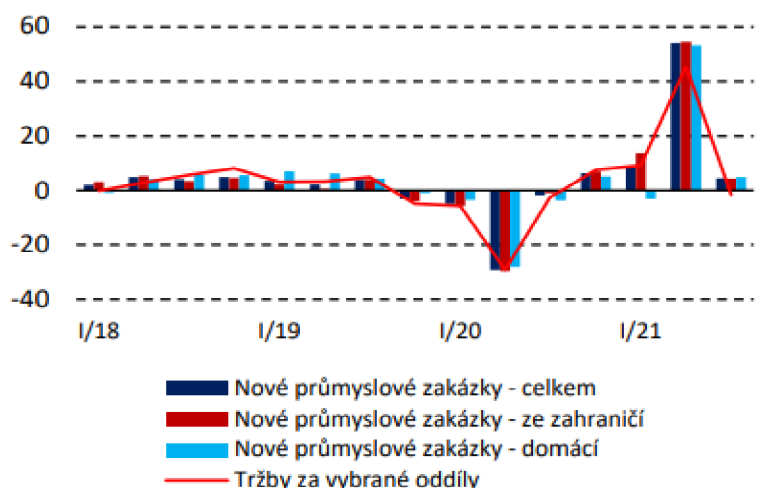
	2019		2020	
	1 Q	2 Q	1 Q	2 Q
Průmysl (B+C+D)	2,9	2,6	-3,1	-23,8
B Těžba a dobývání	-11,9	-7,6	-11,6	-21,1
C Zpracov. průmysl	2,7	2,2	-4,4	-24,9
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu	8,6	13,5	16,8	-5,3

Zdroj: 31 Eurostat, MPO

Objem celkových nových zakázek ve zpracovatelském průmyslu vykázal v porovnání s 3. čtvrtletím roku 2019 růst o 2,6 %. Zahraniční zakázky, které mají přibližně 71% podíl na celkových zakázkách, vzrostly o 3,2 % a domácí zakázky o 1,1 %. Pokles naopak zaznamenaly zejména celkové nové zakázky v automobilovém průmyslu (-12,1 %).

Obrázek 12 Vývoj zakázek a tržeb za vybrané oddíly CZ-NACE zpracovatelského průmyslu (%)

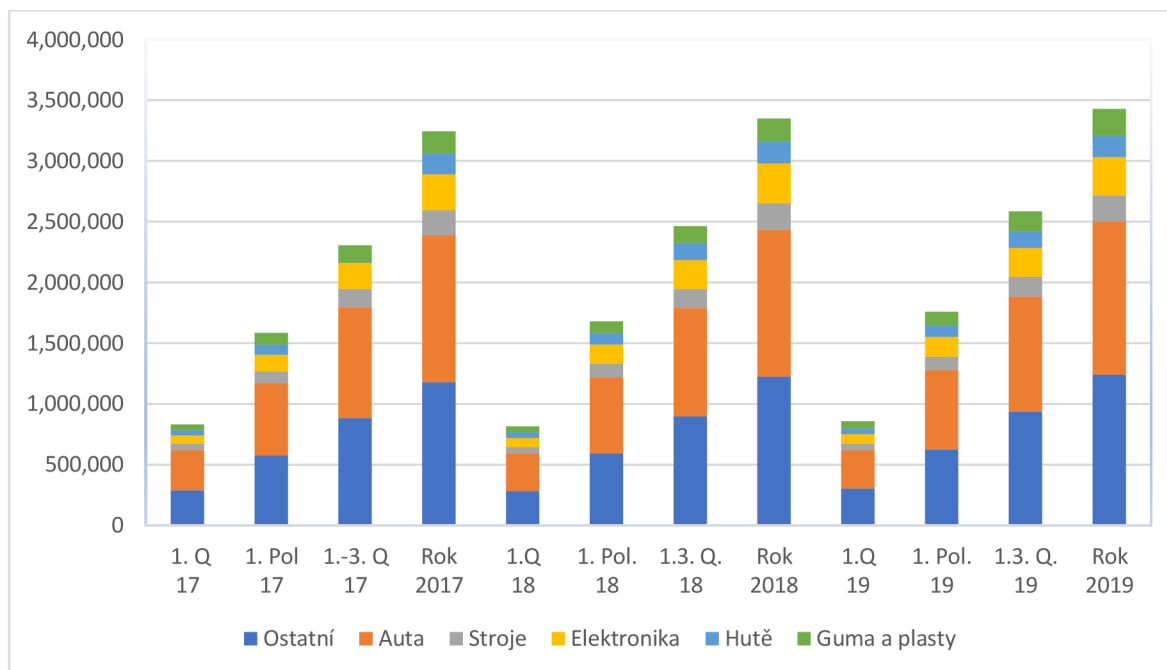
(CZ-NACE 13, 14, 17 20, 21, 24-30)

Zdroj: 32 ČSÚ, MPO

Vývoj zpracovatelského průmyslu v roce 2018 kopíroval vývoj ukazatelů za průmysl celkem. Ve všech odvětvích zpracovatelského průmyslu se zvýšila průměrná mzda, rovněž tržby s výjimkou aut, kde relativně stagnovaly. Počet zaměstnanců se snížil jen u hutí, naopak zvedl se nejvíce u aut a u výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů. Hutě také dosáhly nejrychlejšího růstu produktivity práce. Naopak snížila se nejvíce u aut a u výroby pryžových a plastových výrobků. Mezi institucionálními sektory největší růst produktivity práce zaznamenaly státní podniky, které tu však mají jen zanedbatelný podíl. Dále se zvýšila u podniků pod domácí kontrolou. V obou podstatných sektorech vzrostly tržby, aktiva a průměrná mzda, jen počet zaměstnanců byl vyšší u podniků pod zahraničním kontrolou.

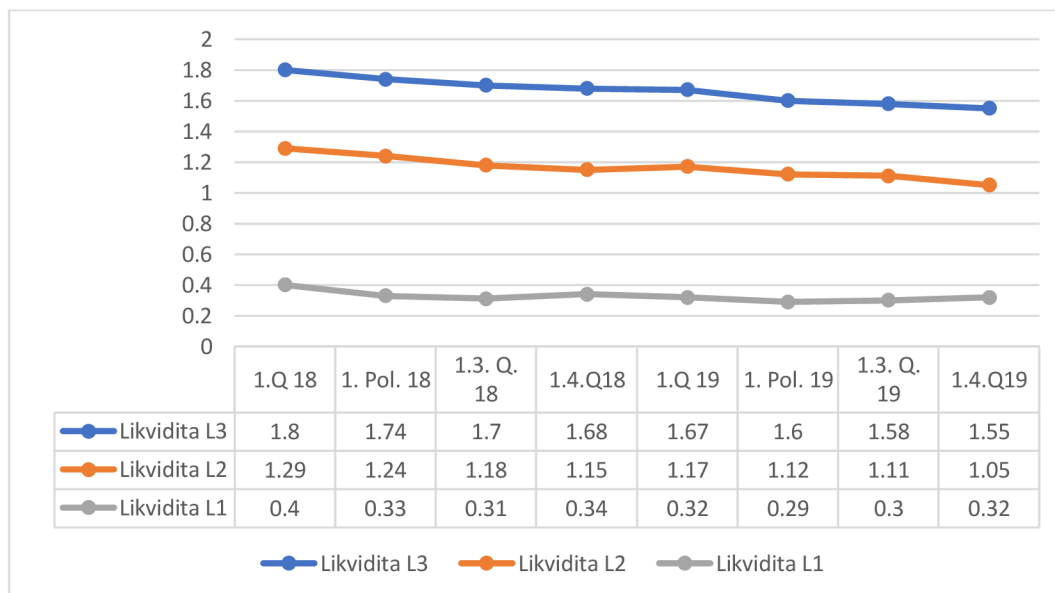
Graf 20 Vývoj tržeb ve zpracovatelském průmyslu (mil. Kč)

Zdroj: 33 propočet MPO z dat ČSÚ

Zpracovatelský průmysl zaznamenal v roce 2019 oproti roku 2018 růst o necelé 1 %. V odvětvovém pohledu měla největší růst farmacie (o 39 %), opravy a instalace strojů (o 14 %), výroba potravin a aut o 3,4 %.

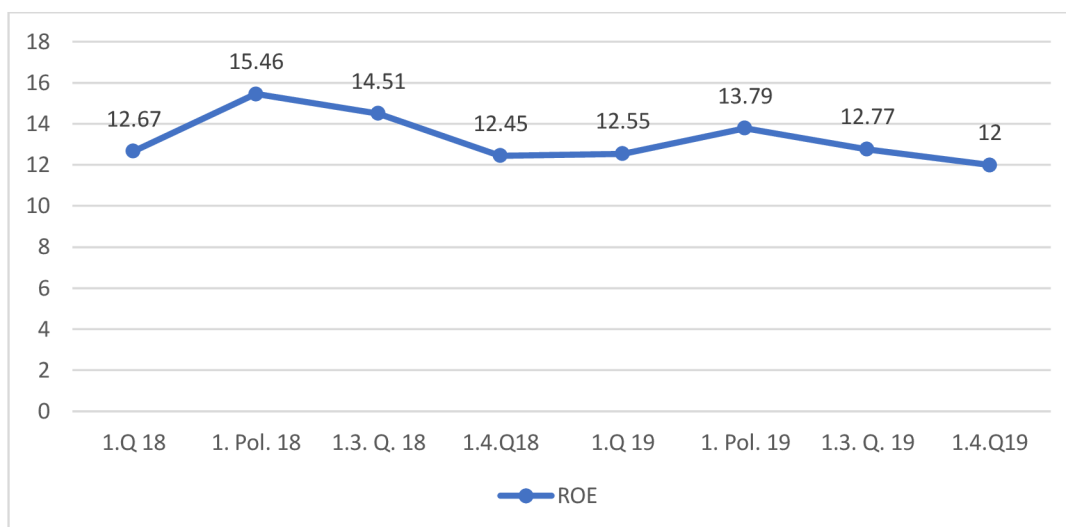
Graf 21 Likvidita – zpracovatelský průmysl

Zdroj: 34 vlastní zpracování dle dat MPO

Z grafu ukazatele likvidit vychází běžné likvidity (3. stupně) 1,663. Hodnota této likvidity se nachází v doporučených hodnotách 1,5 – 2,5 dle Kubíčkové a Jindřichovské.

Graf 22 Rentabilita vlastního kapitálu – zpracovatelský průmysl (%)

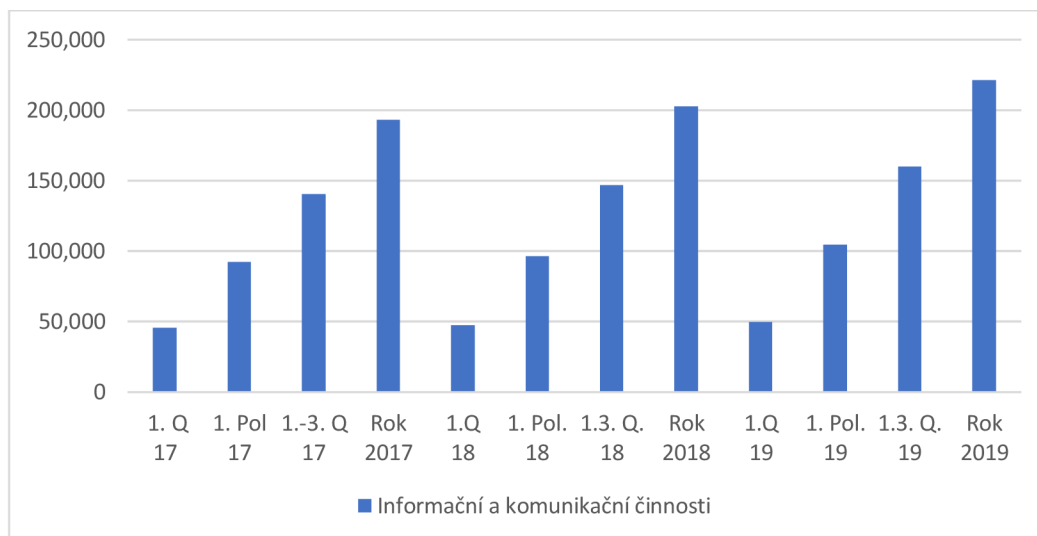
Zdroj: 35 vlastní zpracování dle dat MPO

Rentabilita vlastního kapitálu za období od 1. Q roku 2018 do konce roku 2019 průměrně vzrostla o 13,27 %. Při porovnání rentability vlastního kapitálu mezi lety 2018, 2019 dostaneme pokles 0,99 %.

4.2.5 Vývoj tržeb v informační a komunikační činnosti

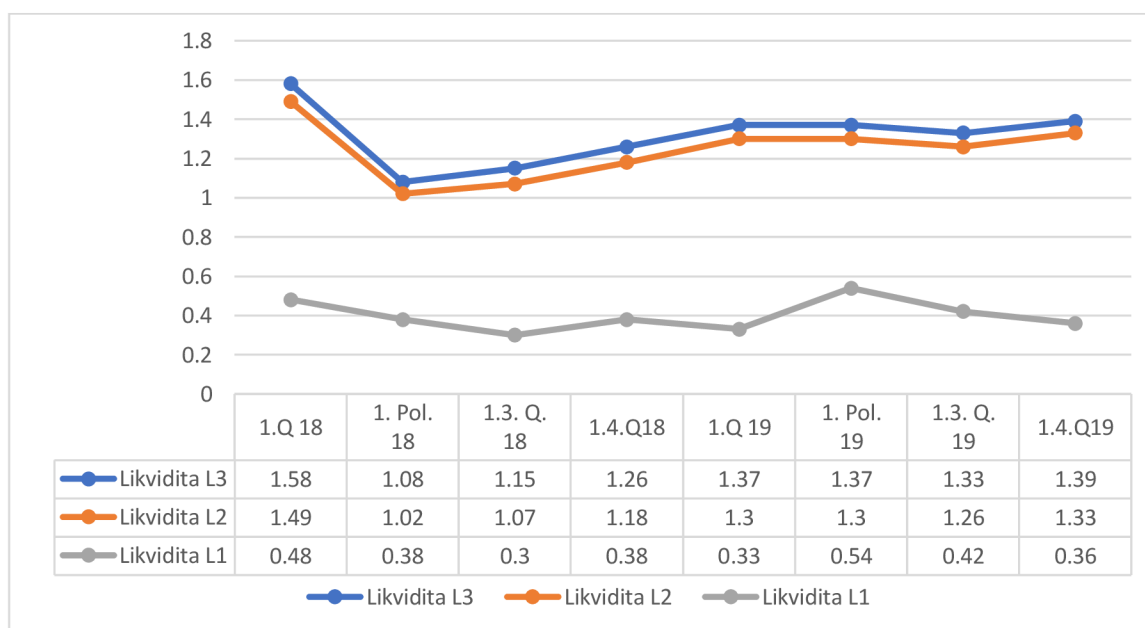
Meziroční vývoj hodnoty ekonomického zisku byl mírně příznivý a v obou letech 2017 a 2018 dosahoval kladné hodnoty. Tržby v každém období roku 2019 ve srovnání se stejným obdobím roku 2018 výrazně vzrostly. Tento růst se neustále zvyšoval a to z 6,1 % v prvním čtvrtletí na 10,5 % na konci roku. Na konci roku byl podíl telekomunikací na tržbách 49 % a podniků z informačních technologií 30 %. Aktiva během období 1. Q. 2018 až 2019 výrazně narostla a to o 21 %. Nárůst aktiv zaznamenaly především podniky z oblasti informačních technologií. Informační a komunikační činnosti se spolu s obchodem podílely na růstu počtu zaměstnanců ve službách. Příznivý vývoj zaznamenaly i všechny ostatní ukazatele. Ve všech sektorech vzrostly tržby, aktiva a průměrná mzda. Informační a komunikační činnosti jsou jediná odvětví dosahující většinou kladné hodnoty ekonomického zisku ve vybraných službách.

Graf 23 vývoj tržeb informační a komunikační činnosti (mil. Kč)

Zdroj: 36 vlastní zpracování dle dat MPO

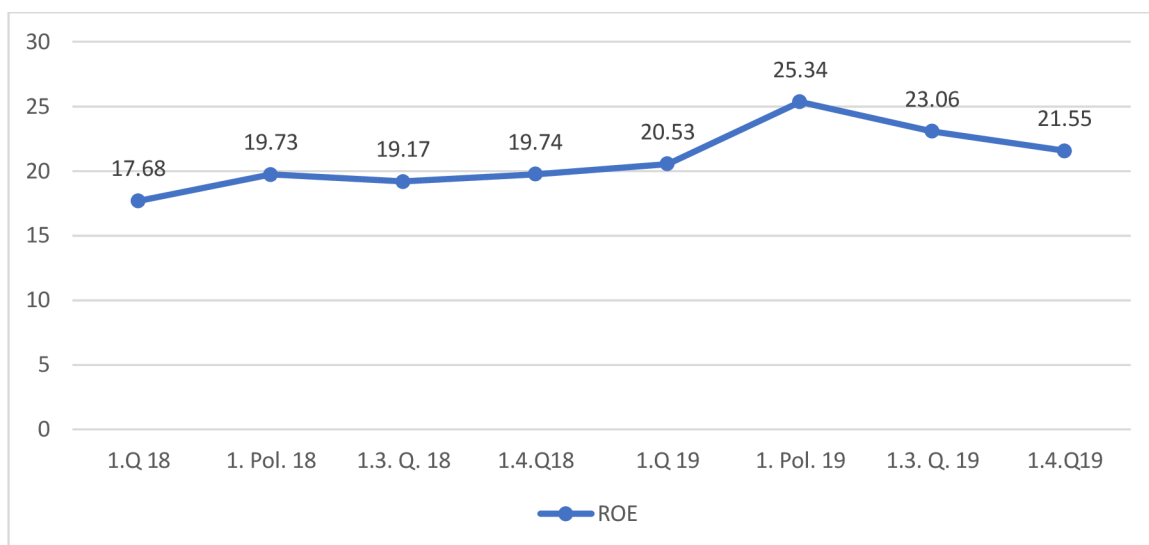
Graf 24 Likvidita – informační a komunikační činnosti

Zdroj: 37 vlastní zpracování dle dat MPO

V odvětví informační a komunikační činnosti se ukazatel likvidity 3. stupně pohybuje na hodnotě 1,316. Tato hodnota je ovšem pod mírou doporučené hodnoty. Dle Kubíčkové a Jindřichovské je doporučená hodnota 1,5 – 2,5.

Graf 25 Rentabilita vlastního kapitálu – informační a komunikační činnosti (%)

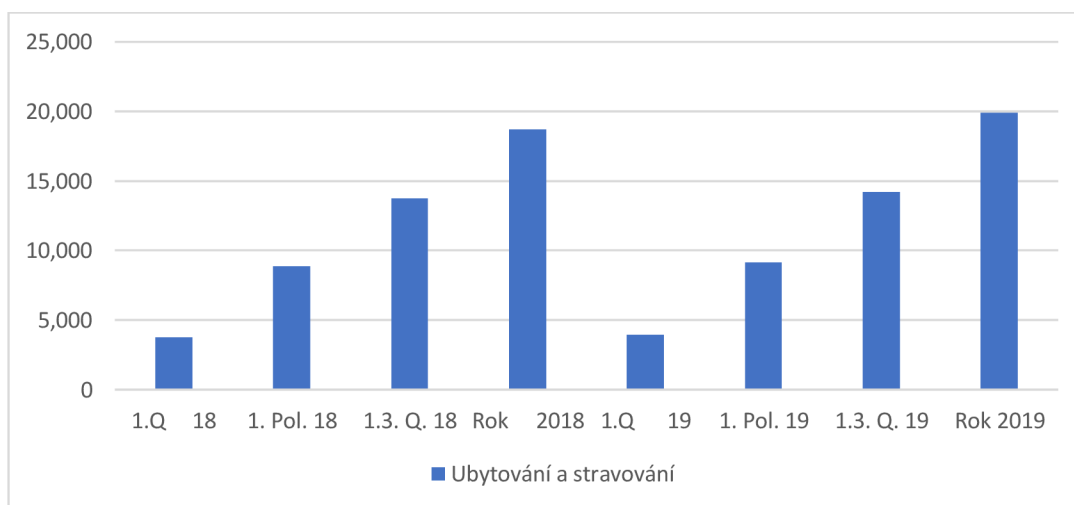
Zdroj: 38 vlastní zpracování dle dat MPO

Rentabilita vlastního kapitálu za období od 1. Q roku 2018 do konce roku 2019 průměrně vzrostla o 20,83 %. Při porovnání rentability vlastního kapitálu mezi lety 2019, 2018 dostaneme nárůst o 3,53 %.

4.2.6 Ubytování stravování a pohostinství

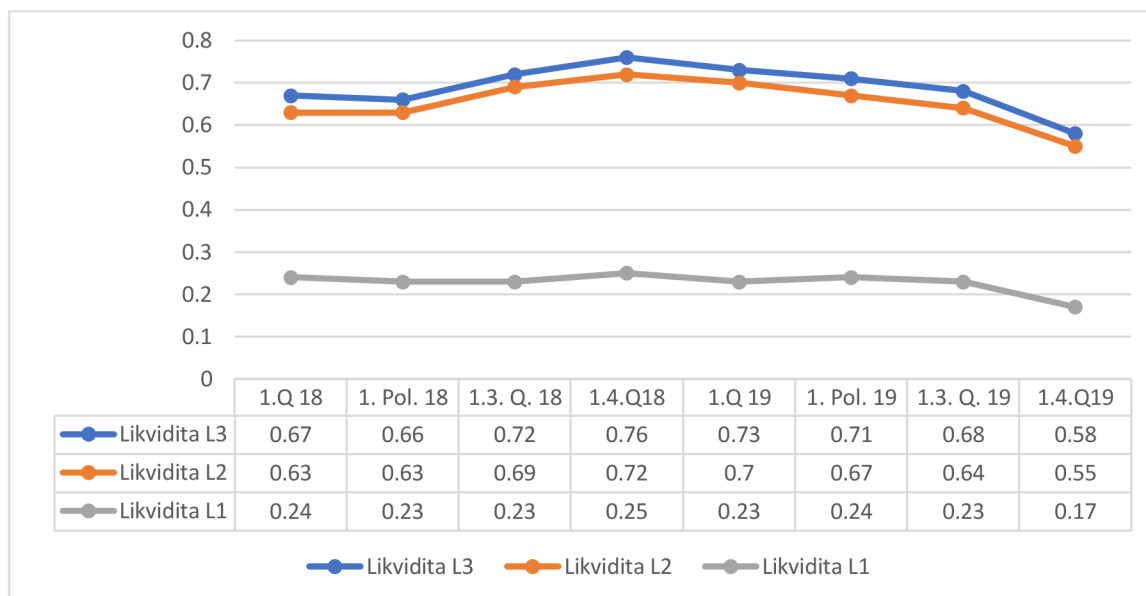
Vývoj hodnoty tržeb ubytování a stravování je pozitivní, kdy ve srovnatelných obdobích 2019 oproti srovnatelným obdobím 2018 se tržby zvyšují. Meziročně o 6,2 %. Ubytování má na tržbách podíl okolo dvou třetin. Tři čtvrtiny tržeb vyprodukovaly soukromé podniky pod zahraniční kontrolou a jednu čtvrtinu soukromé podniky pod domácí kontrolou.

Graf 26 Vývoj tržeb ubytování a stravování (mil. Kč)

Zdroj: 39 vlastní zpracování dle dat MPO

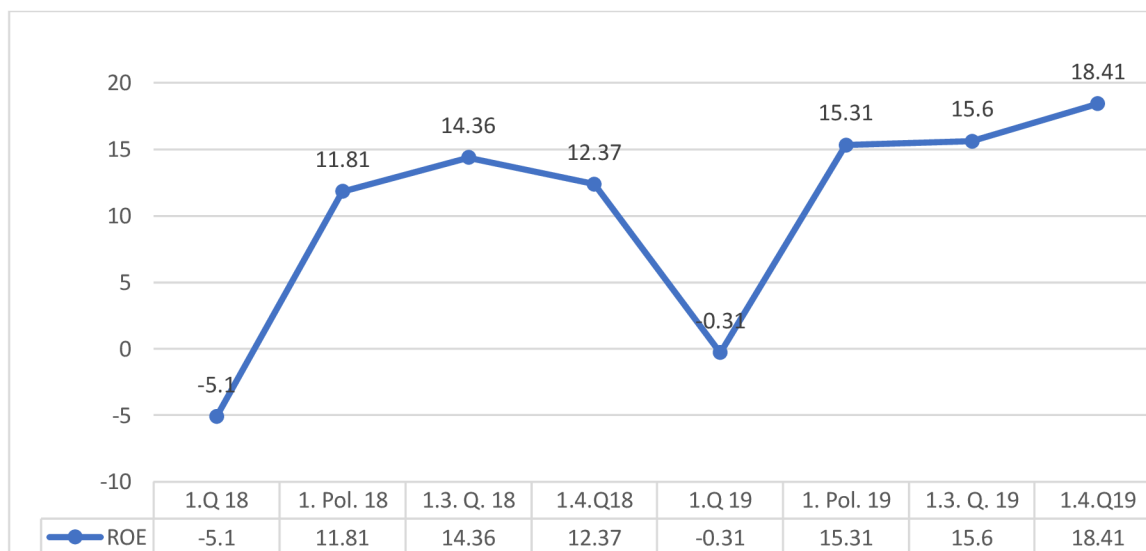
Graf 27 Likvidita – ubytování stravování a pohostinství

Zdroj: 40 vlastní zpracování dle dat MPO

Z grafu ukazatele likvidit vychází běžné likvidity (3. stupně) 0,69. Tato hodnota je silně pod úrovní optimálního rozmezí. Doporučené rozmezí dle Růčkové je 1,5 až 2,5.

Graf 28 rentabilita vlastního kapitálu – ubytování stravování a pohostinství (%)

Zdroj: 41 vlastní zpracování dle dat MPO

Rentabilita vlastního kapitálu za období od 1. Q roku 2018 do konce roku 2019 průměrně vzrostla o 10,01 %. Při porovnání rentability vlastního kapitálu mezi lety 2019, 2018 dostaneme nárůst o 3,92 %.

10,01

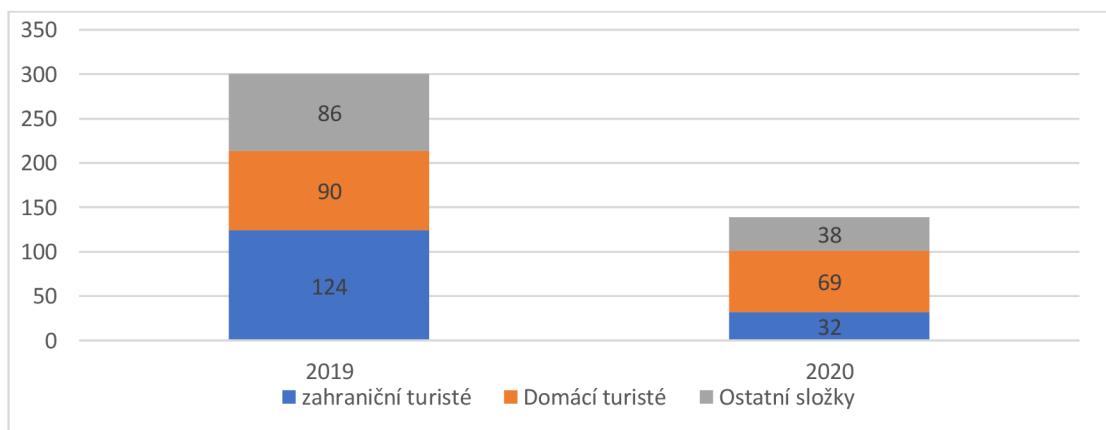
4.2.7 Činnosti cestovních agentur a kancelářů

Český statistický úřad zaznamenal spotřeba z oblasti cestovního ruchu za rok 2019 zhruba 300 mld. Kč. Hodnota zahrnuje celkovou útratu návštěvníků, jak tuzemských či zahraničních, například za stravovací služby a ubytovací, za agentury a průvodce, služby cestovních kancelářů, ale také i za rekreační, kulturní, sportovní a jiné zábavní služby. Do české ekonomiky nastal největší příliv finančních prostředků díky zahraničním turistům, kteří v roce 2019 v České republice utratili přibližně 124 mld. Kč, což tvoří 43 % z celkové spotřeby. Domácí turisté vložili do oběhu zhruba 90 mld.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že spotřeba za rok 2020 oproti předešlému roku výrazně poklesla, a to o více než 50 %, konkrétně na hodnotu 139 mld Kč. Vzhledem k tomu, že cestování mezi státy bylo v komparaci s jinými roky značně omezeno, největší podíl na spotřebě měli domácí turisté, neboť jejich celková útrata dosáhla hodnoty 69 mld. Kč, zatímco zahraniční turisté u nás utratili pouze 32 mld. Kč. V rámci této spotřeby došlo k meziročnímu propadu o 161 mld. Kč.

K porovnání spotřeby za rok 2020 oproti předešlému roku slouží graf č. 30, který zároveň zachycuje tři nejzásadnější složky cestovního ruchu podílející se na výsledné hodnotě této spotřeby.

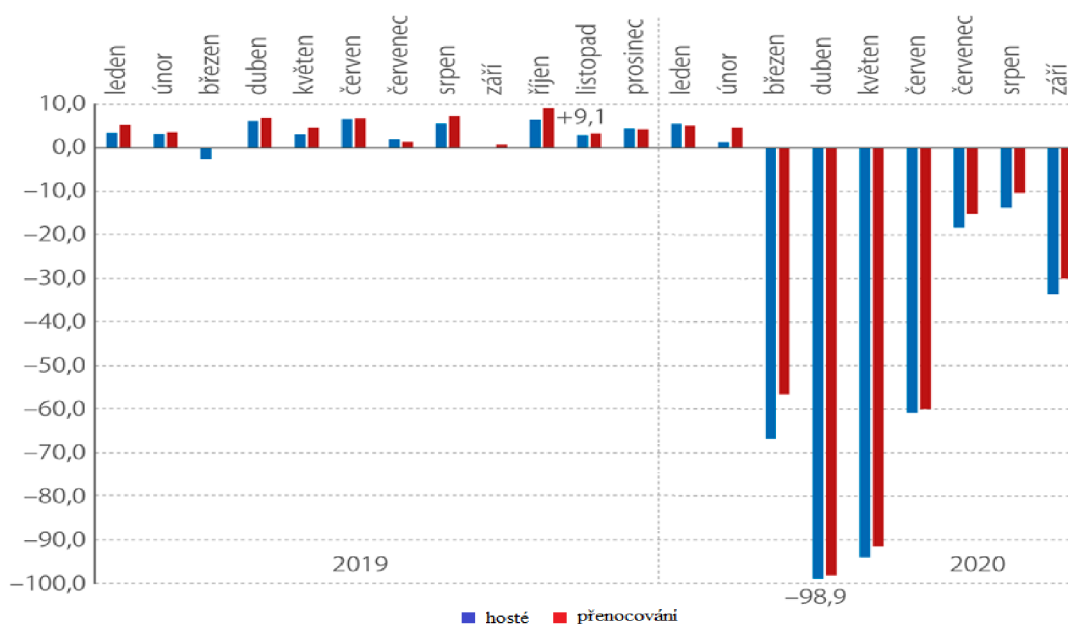
Graf 29 komparace celkové spotřeby v (mld Kč.)

Zdroj: 42 vlastní zpracování

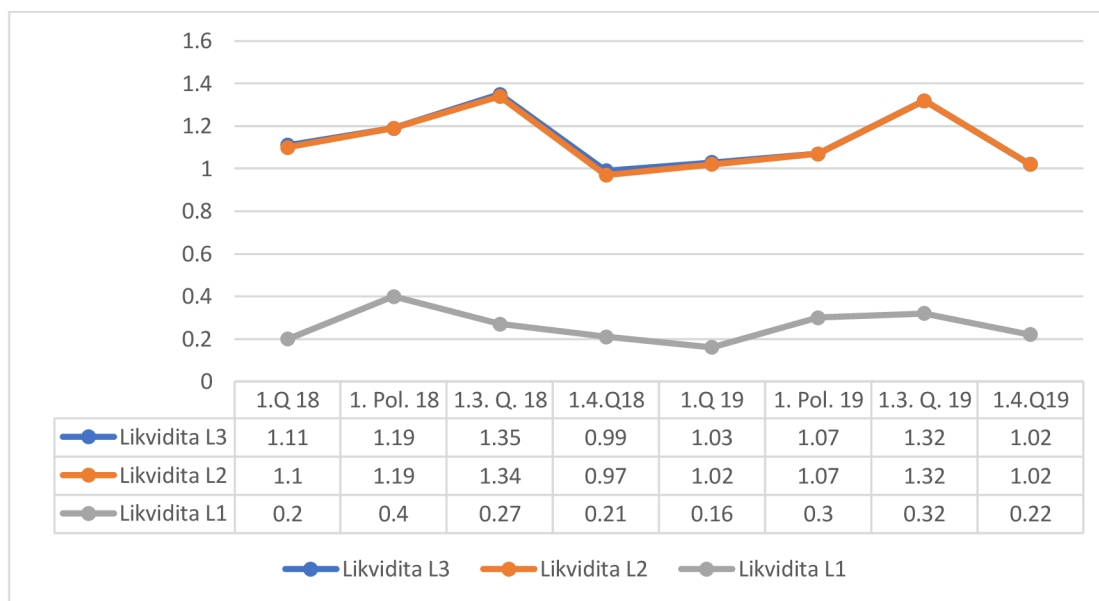
První dva měsíce roku 2020 byly ještě optimistické. V lednu se návštěvnost zvýšila meziročně o 7,4 % příjezdů a počet přenocování se zvýšil o 6,2 %. Koronavirová krize zasáhla naplno ubytovací sektor v březnu, kdy začal platit zákaz poskytování těchto služeb. Návštěvnost se v březnu snížila o dvě třetiny příjezdů a počet přenocování poklesl o 56,6 %. Výsledkem za celé první čtvrtletí bylo meziroční snížení o pětinu v příjezdech a 16,7 % v počtu přenocování.

Graf 30 Meziroční vývoj návštěvnosti

Zdroj: 43 ČSÚ

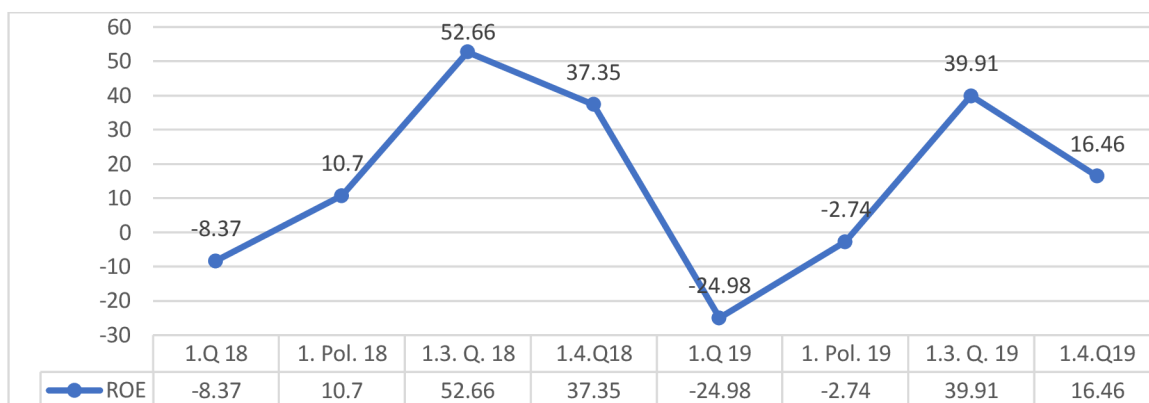
Graf 31 Likvidita – činnost cestovních agentur a kanceláří

Zdroj: 44 vlastní zpracování dle dat MPO

Z grafu ukazatele likvidit vychází běžné likvidity (3. stupně) 1,13. Lze tedy konstatovat, že 1,13 korunami oběžných aktiv je kryta jedna koruna krátkodobých závazků. Doporučená hodnota dle Kubíčkové a Jindřichovské je mezi 1,5 – 2,5. Hodnota likvidity 3. stupně je tedy nevyhovující.

Graf 32 Rentabilita vlastního kapitálu – činnosti cestovních agentur a kanceláří (%)

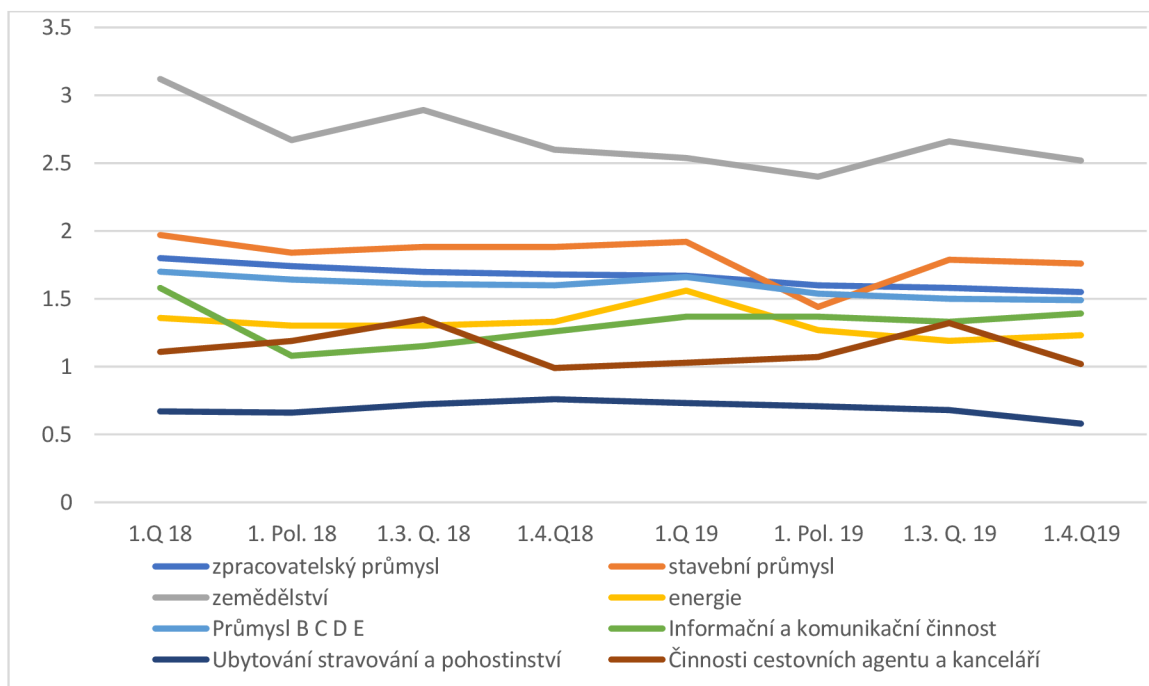

Zdroj: 45 vlastní zpracování dle dat MPO

Rentabilita vlastního kapitálu za období od 1. Q roku 2018 do konce roku 2019 průměrně vzrostla o 12,29 %. Při porovnání rentability vlastního kapitálu mezi lety 2019, 2018 dostaneme pokles o 16,37 %.

4.2.8 Souhrn běžných likvidit

Graf 33 Souhrn běžných likvidit

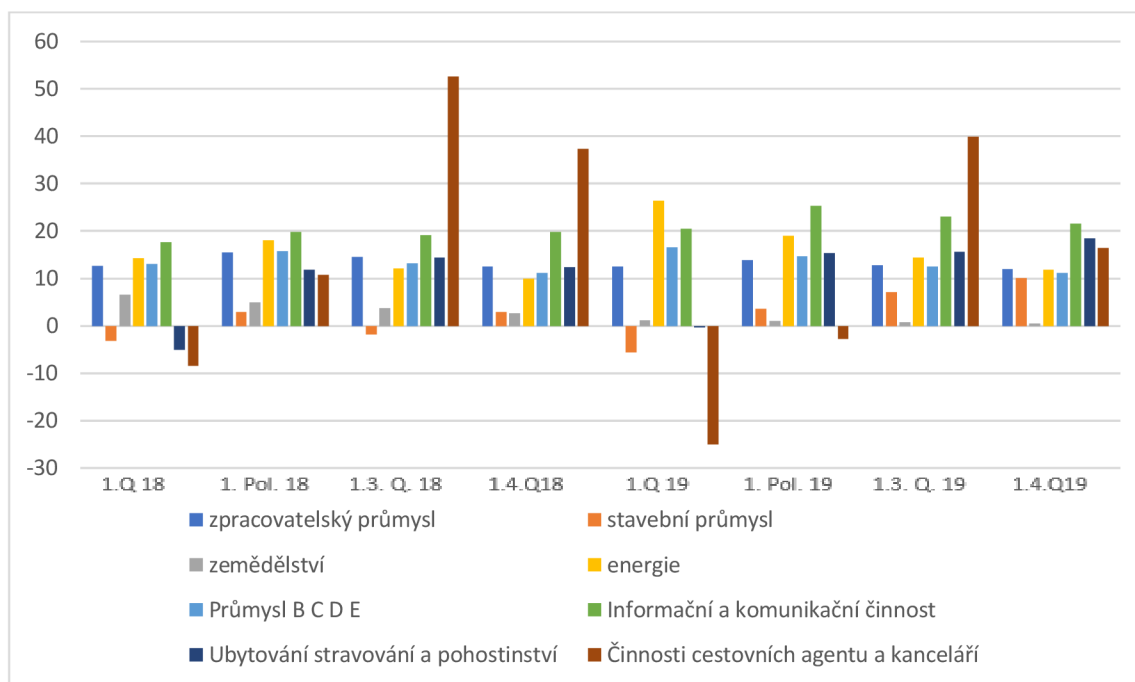

Zdroj: 46 vlastní zpracování

Hodnota běžných likvidit zaznamenala v měřeném období nejvyšší hodnotu v oblasti zemědělství, lesnictví a rybářství, kde hodnota 2,667 přesáhla doporučené hodnoty. Doporučená hodnota dle Kubíčkové a Jindřichovské je mezi 1,5 – 2,5. Naopak v odvětví ubytování stravování a pohostinství se hodnota 0,69 v doporučeném rozmezí nepohybovala.

4.2.9 Souhrn rentabilit

Graf 34 Rentabilita vlastního kapitálu – komparace (%)

	1. Q 18	1. Pol. 18	1.3. Q 18	1.4. Q 18	1. Q 19	1. Pol. 19	1.3. Q 19	1.4. Q 19
zpracovatelský průmysl	12,67	15,46	14,51	12,45	12,55	13,79	12,77	12
stavební průmysl	-3,19	2,91	-1,82	2,97	-5,53	3,63	7,1	10,06
zemědělství	6,55	4,94	3,67	2,6	1,15	1,06	0,76	0,42
energie	14,32	17,99	12,08	9,95	26,4	18,92	14,33	11,86
Průmysl B C D E	13,06	15,69	13,12	11,1	16,5	14,66	12,54	11,18
Informační a komunikační činnost	17,68	19,73	19,17	19,74	20,53	25,34	23,06	21,55
Ubytování stravování a pohostinství	-5,1	11,81	14,36	12,37	-0,31	15,31	15,6	18,41
Činnosti cestovních agentů a kanceláří	-8,37	10,7	52,66	37,35	-24,98	-2,74	39,91	16,46

Zdroj: 47 vlastní zpracování

Nejlepší hodnoty z měřených odvětví za dané období zaznamenalo odvětví Informační a komunikační činnosti s průměrným růstem 20,83 %. Největší výkyv dle rentability vlastního kapitálu zaznamenalo odvětví stavebního průmyslu společně s odvětvím činnosti cestovních agentů a kanceláří, které zaznamenaly i záporné hodnoty.

5 Zhodnocení výsledků

Pandemie provázejí lidstvo již odnepaměti a vždy za sebou zanechaly hluboké sociální i ekonomické dopady. Odborníci se domnívají, že byl virus přenesen na člověka ze zvířat prodáváných na trhu s mořskými plody ve městě Wu-chan. Vlivem globalizace se koronavirus rychle rozšířil do sousedních zemí stejně jako do ostatních kontinentů. Důsledkem této bezprecedentní situace byla pozastavena veškerá ekonomika a vlády musely patřičně reagovat. Na základě nově vzniklé pandemické situace České republiky vyhlásila v březnu roku 2020 platný nouzový stav, v němž bylo například vyhlášeno úplné uzavření hranic a zákaz vycestování z tuzemska. Byl také zakázán volný pohyb osob, pořádání kulturních či sportovních akcí a došlo i k uzavření pohostinských a ubytovacích služeb. Na firemní úrovni bylo rozhodnuto o dočasném pozastavení či výrazném omezení výroby v českém automobilovém průmyslu i v dalších průmyslových odvětvích. Přijatá opatření se celkově dotkla zhruba dvou pětin české ekonomiky a způsobila pokles celkové ekonomické aktivity již v prvním, ale především pak ve druhém čtvrtletí roku 2020. Propad produkce nastal zejména ve službách a průmyslu, což následně vedlo k obrovskému ekonomickému propadu. Dle analytiků se světová ekonomika letos propadne o 4,3 %. Průmyslová produkce v roce 2020 v porovnání s předchozím rokem klesla o 8 %, což znamenalo nejsilnější meziroční pokles od globální ekonomické krize mezi lety 2008 a 2009. Tržby průmyslových podniků zaznamenaly v roce 2019 oproti roku 2018 růst, a to ve všech agregacích. Největší podíl na tržbách v roce 2019 měly zpracovatelský průmysl (70 %) a energetika (26 %).

Tržby průmyslových firem klesly v roce 2020 v průměru o 13,2 %. Nejhorší měsíc zaznamenal měsíc duben, který zaznamenal mezioční pokles českého průmyslu o 33,7 %. Cestovní ruch zaznamenal dle statistik Českého statistického úřadu spotřebu z cestovního ruchu za rok 2019 v hodnotě 300 mld. Kč. Spotřeba za rok 2020 oproti předešlému roku výrazně poklesla, a to o více než 50 %, konkrétně na hodnotu 139 mld Kč. Propad nastal také v chemickém průmyslu, který Česká republika v roce 2020 zaregistrovala vyšší, než jaký byl průměr v EU. Podle Eurostatu došlo k poklesu o 5,9 %.

Rok 2018 byl historicky nejlepším rokem pro automobilový průmysl v České republice, kdy se výroba silničních vozidel vyšplhala na 1,47 milionů kusů. V roce 2019 se v České republice vyrobilo 1,46 milionů silničních vozidel, což oproti roku 2018 představuje meziroční pokles o 0,6 %. Naopak v jarních měsících rok 2020 v důsledku koronaviru a následně nucených odstávek podniku vyrobeno zhruba 230 tisíc vozidel, což přineslo propad

tržeb v odhadované výši až 150 mld. Kč. Celkový pokles českého autoprámyslu v roce 2020 byl odhadnut na úrovni 20 %. Zajímavé však je, že v roce 2021 bylo vyrobeno celkově 1 105 223 osobních vozidel, tj. meziročně o 4,1 % méně. Více než 91 % vyrobených automobilů mířilo na zahraniční trhy.

Vývoj stavební produkce ve 3. čtvrtletí 2021 vykazala v porovnání s předkrizovým 3. čtvrtletím 2019 pokles o 7,5 %, ve srovnání s 3. čtvrtletím 2020 nastal 1,7% růst. Produkce pozemního stavitelství se v porovnání s předkrizovou hodnotou snížila v průměru o 8,5 %. Krize v roce 2008 postihla české stavebnictví mnohem více než většinu jiných oborů. Od roku 2008 klesalo pět let za sebou. Během této doby přišlo v souhrnu téměř o 30 % tržeb. V letech 2017 až 2019 naopak stavebnictví meziročně rostlo. V roce 2017 o 3,6 %, o rok později o 9,1 %, nejvíce od roku 2003. Předloni si polepšilo o 2,6 %, loni naopak o 6,2 % kleslo. Důvodem byla hlavně opatření proti šíření koronaviru. Z grafu ukazatele likvidit za měřené období dle dostupných a zveřejněných dat vychází běžná likvidita 1,803. Průměrná hodnota rentability mezi lety 2019 a 2018 byla 3,46 %. Za celkové roky pak 1,89 %. Segment trhu Horeca (HOfels, REstaurants, Café), který se zabývá hotelnictvím, restauracemi, pivnicemi, kluby, kavárnami atd.) ztratil za první koronavirovou vlnu celkem 28 miliard Kč. Většina z této ztráty, téměř 60 %, se týká jídla konzumovaného v restauracích. V přepočtu jde o více než 16 miliard Kč. Zemědělství se v minulém roce muselo potýkat také s negativními dopady pandemie koronaviru, která měla vliv na pracovní síly i na ceny a odbyt zemědělských komodit. Zemědělce tak kromě sucha poškozují i epidemie koronaviru. Celkově se ve srovnání s předešlým rokem produkce zvýšila o 1 %, náklady stouply o 1,7 %. Celkovou produkci zvýšila zejména produkce rostlinná, u které se odhaduje meziroční zvýšení o 2,3 %. Živočišná produkce mírně poklesla o 0,6 %. Nejvýznamnější podíl na živočišné produkci mají mléko, chov jatečných prasat a jatečného skotu. Zemědělcům narůstají rovněž nákladové položky. Mezi spotřebou se v roce 2020 oproti roku 2015 zvýšila o 13,7 %. Běžná likvidita zemědělského odvětví v období 1. Q roku 2018 do konce roku 2019 je na úrovni 2,667. Průměrná hodnota rentability mezi lety 2019 a 2018 činila ztrátu 3,58 %.

Zpracovatelský průmysl se propadl téměř ve všech odvětvích, zejména v oblasti výroby motorových vozidel. V porovnání s Q1 a Q2 roku 2019 zpracovatelský průmysl klesl o 24,9 %. Dle dostupných dat zpracovatelský průmysl zaznamenal v roce 2019 oproti roku 2018 růst o necelé 1 %. V odvětvovém pohledu měla největší růst farmacie (o 39 %). Rentabilita byla na hodnotě 13,27 % a likvidita 3. stupně 1,663. Vývoj tržeb výroby

elektřiny, plynu, tepla v roce 2019 byl příznivý, kdy období v roce 2019 oproti roku 2018 zaznamenalo růst tržeb. Meziročně tržby narostly o 8,2 %. Průměrná hodnota rentability za měřené období byla 15,63 %. Celková likvidita zaznamenala hodnotu 1,314. Největší výkyv dle dostupných dat za měřené období dle rentability vlastního kapitálu zaznamenalo odvětví energetiky, které dosáhlo svého maxima na začátku roku 2019 a stavebního průmyslu společně s cestovním ruchem, kde byly zaznamenaly záporné hodnoty. Naopak odvětví informačních technologií a komunikační činnosti zaznamenalo během pandemie mírný růst ve všech činnostech, který byl především umocněn zavedením lockdownu.

6 Závěr

Téma pandemie Covid-19 nás stále obklopuje ze všech stran. Ještě nikdy v historii České republiky se nestalo, aby ze dne na den byla vypnuta část národního hospodářství, jako tomu bylo právě v březnu roku 2020. Pandemie poukázala, jak křehká naše civilizace může být a upozornila na nejistotu zítřků. Ekonomické dopady pandemie jsou již teď značné. Průmyslová produkce v roce 2020 v porovnání s předchozím rokem klesla o 8 %, což znamenalo nejsilnější meziroční pokles od globální ekonomické krize mezi lety 2008 a 2009.

V první části práce, teoretické části byla definována historie a její minulé i současné zkušenosti s pandemií. Dále jsou zde charakterizovány patřičné nástroje finanční analýzy a také finanční analýza samotná. Je zde zmíněno národní hospodářství a jeho členění. V neposlední řadě jsou zde zmiňovány dopady pandemie na světovou i českou ekonomiku.

Hlavním cílem práce bylo prostřednictvím vybraných nástrojů finanční analýzy zaznamenat ekonomické důsledky pandemie covid-19 na určité sekce z oblasti národního hospodářství. Dle veřejně dostupných dat z patřičně ověřených zdrojů, vědeckých článků a poskytnutých informací českého statistického úřadu i ministerstva obchodu, lze konstatovat, že pandemie koronaviru měla prokazatelně negativní dopad na český průmysl, především v období první poloviny roku 2020. Odborné analýzy odhadovaly, že nejvíce zasaženými oblastmi bude odvětví cestovního ruchu a patřičné omezení ve zpracovatelském průmyslu. Výsledky práce tyto odhady potvrdily hned v několika případech. Nejvíce zasaženými oblastmi byl zpracovatelský průmysl, především odvětví automobilového průmyslu, společně s cestovním ruchem a gastronomií. Automobilový průmysl zaznamenal v měsíci dubnu pokles takřka o 100 %. V oblasti cestovního ruchu poklesla spotřeba za rok 2020 oproti předešlému roku výrazně, a to o více než 50 %. U indexu meziročního vývoje návštěvnosti v období měsíce dubna roku 2020 hodnoty klesly skoro o 99 %. Vše kvůli sílící epidemii koronaviru. Odborníci se domnívali, že podle reálných odhadů přijde gastronomie po dvou vlnách uzavření velmi pravděpodobně o více než 40 % z celkových tržeb oboru, tyto odhady se také naplnily. Pandemie koronaviru naopak pozitivně ovlivnila odvětví informační a komunikační činnosti, kde byl zaznamenán růst především v oblasti využívání technologií, velký nárůst zhruba o 19 % zaznamenalo také videoherní odvětví.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje:

CÍLEK, Václav. *Doba koronavirová*. Praha: Zeď, 2020. ISBN 978-80-907674-4-7.

HAYNES, Steven. *Pandemic and World Economy: Learn about the Novel Viral Outbreak, how to Survive it, and its Effects on Global Economy*. 2020. ISBN 979-8630052872.

HELLER, Vojtěch. *Pandemie od starověku po současnost*. Praha: Petrklíč, 2020. ISBN 978-80-7229-810-5.

KISLINGEROVÁ, Eva a kol. *Manažerské finance*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-194-9

KLAUS, Václav. *Ekonomické aspekty koronakrize*. Praha: Institut Václava Klause, 2020. ISBN 978-80-7542-063-3.

KNÁPKOVÁ, Adriana, a další. 2017. *Finanční analýza – komplexní průvodce s příklady*. Praga : Grada Publishing, a.s., 2017. ISBN 978-80-271-0563-2.

KUBÍČKOVÁ, Dana, JINDŘICHOVSKÁ Irena. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-538-1.

MÁČE, Miroslav. *Finanční analýza obchodních a státních organizací: praktické příklady a použití*. Praha: Grada Publishing, 2006. Finanční řízení. ISBN 80-247-1558-9.

REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2481-2.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 6. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2028-4.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno : Coputer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1830-6.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3386-6.

SOUČEK, Eduard. *Statistika pro ekonomy*. Vysoká škola ekonomie a managementu, 2006. ISBN 80-86730-06-9.

ŠVARCOVÁ, Jena a kol.: *Ekonomie: stručný přehled: teorie a praxe aktuálně a v souvislostech*. Zlín: CEED, 2011. 303 s. ISBN 978-80-87301-16-6.

URBAN, Jan. *Teorie národního hospodářství*. 2., dopl. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2006. 516 s. ISBN 80-7357-188-9.

Internetové zdroje:

Asociace hotelů a restaurací České republiky [online]. 2020 [cit. 2021-6-10]. Dostupné z: <https://www.ahrcr.cz/novinky/koronakrizi-tvrde-zasazeny-gastro-sektor-se-potaci-na-pokraji-zkazy-tydenni-ztraty-jdou-do-miliard>

Businessinfo [online]. 2021 [cit. 2021-7-25]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/zemedelska-produkce-2020-narust-ale-i-vyssi-naklady/>

Businessinfo: *clanky* [online]. Praha, 24.06.2021 [cit. 2021-08-10]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/kvuli-covidu-prerusila-cinnost-nebo-skoncila-petina-cestovnich-kancelari/>

Centrum ekonomických a tržních analýz: *ceske-pivo* [online]. [cit. 2021-8-10]. Dostupné z: <http://ceske-pivo.cz/download/tiskove-zpravy/2021/apcovidii-final.pdf>

Ceskenoviny [online]. 30.06.2021 [cit. 2021-7-24]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/stavebnictvi-letos-vzroste-o-1-4-procenta-ocekavaji-stavebni-firmy/2056274>

Česká národní banka [online]. 2021 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Prvni-odhad-dopadu-pandemie-COVID-19-na-ekonomiku-CR/

Český statistický úřad [online]. 2021 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup->

objekt&z=G&f=GRAFICKY_OBJEKT&skupId=3729&katalog=30835&pvo=PRU09-Co&c=v3%7E6__RP2021QP3&evo=v587_%21_PRU-celkem_1&str=v193#w=

Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-12-12]. Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&pvo=PRU11-C&sp=A&skupId=2545&pvokc=&katalog=30835&z=T>

Eurostat. *Ec.europa.eu* [online]. [cit. 2021-6-6]. Dostupné z:

https://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_cz_cs.pdf

Hribecihory [online]. [cit. 2021-7-25]. Dostupné z:

<http://www.hribecihory.cz/aktuality/podpora-pro-zemedelce-se-kvuli-pandemii-koronaviru-navysi/>

Irozhlas: *ekonomika* [online]. Praha, 9.11.2020 [cit. 2022-01-10]. Dostupné z:

www.irozhlas.cz/ekonomika/koronavirus-trzby-sluzby-cestovni-ruch-statistika_2011090940_tkr

KOPAČKA, L. Muni.cz. : *Geografie průmyslu v České republice. In: Biologie, Chemie, Zeměpis*, [online]. Praha, 2002 [cit. 2021-6-15]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/el/ped/jaro2012/Ze2BP_VSP4/um/_GVS07-uvod_do_prumyslu.pdf

KUBÁTOVÁ, Eliška. Pandemie paralyzovala evropský trh: ‚Ekonomika se oklepe, horší jsou dopady na jednotu EU,‘ míní expert. *IRozhlas* [online]. [cit. 2021-6-6].

Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/koronavirus-eu-evropa-krize-ekonomika-cesko-nemecko-italie-petr-zahradnik_2004090705_eku

MACHOVÁ, Soňa. 2020. Dopady COVID19 2020–2021. CzechTourism. [Online] 2021

Marketingový informační systém – Czech Tourism, 2. 12 2020. [Citace: 5. 6. 2021.] <https://tourdata.cz/dopady-covid/dopady-covid19-2020-2021/>.

Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z:

<https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/2020/6/FA2019.pdf>

Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2021-12-02]. Dostupné z:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/financni-analyza-podnikove-sfery-za-rok-2018--248883/>

Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2021-12-02]. Dostupné z:

<https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/2019/9/FA4Q2018.pdf>

Ministerstvo průmyslu a obchodu: *Analýza vývoje ekonomiky ČR* [online]. 14.7.2020 [cit. 2022-01-10]. Dostupné z: <https://mpo.cz/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/analyza-vyvoje-ekonomiky-cr---cerven-2020--255743/>

Ministerstvo průmyslu a obchodu: *Analýza vývoje ekonomiky ČR* [online]. 16.12.2020 [cit. 2022-01-10]. Dostupné z: https://mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/2020/12/Analyza-vyvoje-ekonomiky-CR_zari-2020_final.pdf

Ministerstvo průmyslu a obchodu: *Analýza vývoje ekonomiky ČR* [online]. 3.1.2022 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://mpo.cz/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/analyza-vyvoje-ekonomiky-cr---prosinec-2021--265254/>

MM Průmyslové spektrum [online]. [cit. 2020-11-30]. Dostupné z:

<https://www.mmspektrum.com/technicke-novinky/covid-19-ma-na-svetovou-ekonomiku-vetsi-dopad-nez-velka-financni-krize-pred-12-lety>

Národní centrum Průmyslu 4.0: analyza-ceskeho-prumyslu-2020. *Www.ncp40.cz* [online]. [cit. 2021-6-6]. Dostupné z: <https://www.ncp40.cz/aktuality/analyza-ceskeho-prumyslu-2020>

Onbusiness: *okec-nace-cznace-tabulka-klasifikace-ekonomickych-cinnosti-169* [online]. [cit. 2021-8-2]. Dostupné z: <http://onbusiness.cz/okec-nace-cznace-tabulka-klasifikace-ekonomickych-cinnosti-169>

Ourworldindata [online]. [cit. 2021-7-27]. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/grapher/economic-decline-in-the-second-quarter-of-2020>

Průmyslová revoluce v českých zemích. *Educoland.muni.cz* [online]. 2008 [cit. 2021-6-6]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20100125104149/http://www.zajimavosti.info/historie/prumyslova-revoluce-v-ceskych-zemich>

SDRUŽENÍ AUTOMOBILOVÉHO PRŮMYSLU [SAP].(2020). Produkce tuzemských výrobců vozidel (leden–srpen 2020). Dostupné z: <https://autosap.cz/zakladni-prehledyautomotive>

Svaz Chemického Průmyslu ČR [online]. [cit. 2021-6-6]. Dostupné z: <https://www.schp.cz/info/dopad-pandemie-na-chemicky-prumysl-neni-tak-katastrofalni-jako-na-jina-odvetvi>

Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR: *Www.socr.cz* [online]. 19.11. [cit. 2021-6-10]. Dostupné z: <http://www.socr.cz/clanek/tz-socr-cr-ahr-cr-amsp-cr-dotykacka-nielsen-koronakrizi-tvrde-zasazeny-gastro-sektor-se-potaci-na-pokraji-zkazy-tydenni-ztraty-jdou-do-miliard>

Státní zdravotní ústav, Základní informace, [online], 2021 [cit. 3.06.2021]. Dostupné z: http://www.szu.cz/Coronavirus/Zakladni_info/Zakladni_informace_covid_6_aktualizace_29_10_2020_.pdf

The Wall Street Journal: *articles/videogames-immunity-boost-might-linger* [online]. 2021 [cit. 2021-6-18]. Dostupné z: <https://www.wsj.com/articles/videogames-immunity-boost-might-linger-116097616003>

Travel Trade Gazette: *Www.ttg.cz* [online]. 19.11. [cit. 2021-6-10]. Dostupné z: <https://www.ttg.cz/koronakrizi-tvrde-zasazeny-sektor-gastronomie-pocita-tydenni-ztraty-v-miliardach>

VĚŽNÍK, Antonín. Vývoj hospodářství na území ČR do roku 1990. *Educoland.muni.cz* [online]. 2008 [cit. 2021-6-6]. Dostupné z: <https://educoland.muni.cz/historie/archiv/vyvoj-hospodarstvi-na-uzemi-cr-do-roku-1990/>

VLÁDA ČR, Pandemický plán [online]. 2010 [cit. 5.06.-2021] Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/dokumenty/vyznamne-dokumenty-v-oblastibezpecnosti-ceske-republiky-18963/>

WHO, What is a pandemic? [online], 2010 [cit. 15.04.2021]. Dostupné z: https://www.who.int/csr/disease/swineflu/frequently_asked_questions/pandemic/en/